

د افغانستان اسلامي جمهوریت
د عدلی وزارت

رسمی جریده

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د قضائیه قوی
د تشکیل او واک قانون

قانون تشکیل و صلاحیت
قوه قضائیه جمهوري
اسلامي افغانستان

در این شماره :

۱- قانون تشکیل و صلاحیت قوه قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان صفحه (۱- ۷۵)

د امتیاز خاوند : د عدلیې وزارت

مسؤل چلوونکی : قانونمل محمد رحیم "دقیق"

۰۷۰۰۵۸۷۴۵۷

ددفتر تېلفون : ۰۷۵۲۰۵۲۷۰۹

مرستیال : نور علم ۰۷۰۰۱۴۷۱۷۸

مهتمم: محمدجان ۰۷۸۳۳۰۶۹۸۲

ویب سایت : www.moj.gov.af

قیمت این شماره : .....(۵۰) افغانی

تیراژ چاپ اول : .....(۳۰۰۰) جلد

آدرس : وزارت عدلیه ، ریاست نشرات ، چهارراهی پشتونستان ، کابل

د افغانستان اسلامي جمهوري رياست

گڼه : (۸۴۹۳)

نېټه: ۱۳۹۱/۱۱/۲۸

محترم څارنپوه حبيب الله غالب

د عدليې وزير:

د افغانستان اسلامي جمهوريت د قضائيه قوې د تشكيل او واک قانون چې د ملي شوري دولسي جرگې د ۱۳۹۱/۱۰/۲۵ نېټې (۸۱) گڼې مصوبې پر بنسټ، د ټولو غړو دوو ثلثو رايو سره په (۹) فصلونو او (۱۱۰) مادو کې تصويب او د افغانستان د اساسي قانون د (۹۴) مادې د حکم له مخې، توشېح شوی گڼل کېږي، له مصوبې سره يې يوځای تاسو ته واستول شو، خو په رسمي جريده کې په خپرېدو يې اقدام وکړی.

حامد کرزی

د افغانستان اسلامي جمهوريت رئيس

رياست جمهوري اسلامي افغانستان

شماره: (۸۴۹۳)

تاريخ: ۱۳۹۱/۱۱/۲۸

محترم څارنپوه حبيب الله غالب

وزير عدليه:

قانون تشكيل و صلاحيت قوه قضائيه جمهوري اسلامي افغانستان که بر اساس مصوبه شماره (۸۱) مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲۵ ولسي جرگه شوراى ملي به دوثلث آراء كل اعضاء به داخل (۹) فصل و (۱۱۰) ماده تصويب وبه تاسى از حکم ماده (۹۴) قانون اساسي افغانستان، توشېح شده محسوب مى گردد همراه با مصوبه آن به شما ارسال شد، تا به نشر آن در جريده رسمى اقدام نمايد.

حامد کرزی

رئيس جمهوري اسلامي افغانستان

د افغانستان داسلامي جمهوري دولت	د افغانستان د اسلامي جمهوريت د
ملي شوري	قضائيه قوي د تشكيل او واک قانون
ولسي جرگه	د ټولو غړو په دوه ثلثه رأيو سره
مصوبه	مصوبه
قانون تشكيل و صلاحيت قوه	
قضائيه جمهوري اسلامي افغانستان	
به دوثلث آرای کل اعضاء	

ګڼه: (۸۱)

شماره: (۸۱)

نېټه: ۱۳۹۱/۱۰/۲۵

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۰/۲۵

ولسي جرگې د ۱۳۹۱/۱۰/۲۵ نېټې د	دوشنبې په ورځ په عمومي غونډه کې د
اساسي قانون د څلور نوي يمې مادې د	حکم پر بنسټ، د افغانستان جمهوريت د
قضائيه قوي د تشكيل او واک قانون د	دويم ځل لپاره د ټولو غړو په دوه ثلثه
رأيو سره تصويب کړ.	

الحاج عبدالرووف "ابراهيمي"

الحاج عبدالرووف "ابراهيمي"

د ولسي جرگې رئيس

رئيس ولسي جرگه

فهرست مندرجات

قانون تشكيل و صلاحيت قوه قضائيه جمهوري اسلامي افغانستان

فصل اول

احكام عمومي

صفحه	عنوان	ماده
۱.....	مبني.....	ماده اول:
۱.....	استقلاليت.....	ماده دوم:
۲.....	تأمين عدالت.....	ماده سوم:
۲.....	اصطلاحات.....	ماده چهارم:
۸.....	تركيب.....	ماده پنجم:
۸.....	مراجعه به محاكم.....	ماده ششم:
۹.....	اعتراض بر فيصله.....	ماده هفتم:
۹.....	صلاحيت رسيدگي.....	ماده هشتم:
۱۰.....	طرز رسيدگي.....	ماده نهم:
۱۰.....	رسيدگي قضايا توسط قضات.....	ماده دهم:
۱۱.....	علنيت جلسه.....	ماده يازدهم:
۱۲.....	ذکر مواد قانوني.....	ماده دوازدهم:
۱۲.....	مصدر حکم.....	ماده سيزدهم:
۱۳.....	واجب التعميل بودن فيصله قطعي.....	ماده چهاردهم:
۱۳.....	داشتن ترجمان.....	ماده پانزدهم:
۱۴.....	داشتن وكيل.....	ماده شانزدهم:

۱۴.....	عدم امتناع از اصدار حکم.....	ماده هفدهم:
۱۵.....	عدم تعديل حکم بعد از ابلاغ.....	ماده هجدهم:
۱۵.....	استقلاليت در اصدار حکم.....	ماده نوزدهم:
۱۵.....	عدم عضويت در حزب.....	ماده بیستم:
۱۶.....	عدم اشتغال به وظايف ديگر.....	ماده بیست و یکم:
۱۶.....	ترتيب و طی مراحل بودجه.....	ماده بیست و دوم:

فصل دوم

تشکیل، ترکیب، وظایف و صلاحیت های ستره محکمه

۱۷.....	عاليترين مرجع قضایی.....	ماده بیست و سوم:
۱۷.....	شورای عالی.....	ماده بیست و چهارم:
۱۸.....	تعيين رئیس دارالانشاء.....	ماده بیست و پنجم:
۱۸.....	نصاب جلسات شورای عالی.....	ماده بیست و ششم:
۱۸.....	تدویر جلسات.....	ماده بیست و هفتم:
۱۹.....	صلاحیت پیشنهاد و تفسیر قوانین.....	ماده بیست و هشتم:
۲۰.....	موارد ارجاع تخطی ها.....	ماده بیست و نهم:
۲۰.....	متوقف ساختن رسیدگی قضیه.....	ماده سی ام:
۲۱.....	وظایف و صلاحیت های قضائی.....	ماده سی و یکم:
۲۲.....	وظایف و صلاحیت های اداری.....	ماده سی و دوم:
۲۴.....	وظایف اداری.....	ماده سی و سوم:
۲۵.....	موارد تجدید نظر.....	ماده سی و چهارم:
۲۷.....	احاله مجدد به محکمه مربوط.....	ماده سی و پنجم:

۲۷.....	میعاد تجدید نظر.....	ماده سی و ششم:
۲۸.....	ارایه در خواست تجدید نظر.....	ماده سی و هفتم:
۲۸.....	تعیین کمیسیون های تجدید نظر.....	ماده سی و هشتم:
۳۰.....	حضور لوی خارنوال وزیر عدلیه در مجالس تجدید نظر.....	ماده سی و نهم:
۳۰.....	صلاحیت رئیس ستره محکمه.....	ماده چهل و یکم:
۳۲.....	تفویض صلاحیت.....	ماده چهل و دوم:
۳۲.....	دیوان های ستره محکمه.....	ماده چهل و سوم:
۳۳.....	صلاحیت رئیس دیوان.....	ماده چهل و چهارم:
۳۴.....	مستشاران قضایی.....	ماده چهل و پنجم:
۳۴.....	وظایف مستشاران.....	ماده چهل و ششم:
۳۵.....	طرز فعالیت.....	ماده چهل و هفتم:
۳۵.....	نقض و ارجاع آن به محکمه تحتانی.....	ماده چهل و هشتم:
۳۶.....	ارجاع به سبب بطلان.....	ماده چهل و نهم:
۳۷.....	واجب التعمیل بودن فیصله ها و قرارها.....	ماده پنجاهم:
۳۷.....	آمریت عمومی اداری قوه قضائیه.....	ماده پنجاه و یکم:
۳۸.....	ادارات مسلکی و اداری.....	

فصل سوم

تشکیل، ترکیب و صلاحیت محاکم استیناف

۳۹.....	تشکیل.....	ماده پنجاه و دوم:
۴۰.....	ترکیب دیوان های محاکم.....	ماده پنجاه و سوم:
۴۰.....	رسیدگی فیصله ها و قرارها.....	ماده پنجاه و چهارم:

۴۱.....	قطعت فیصله ها و قرار ها	ماده پنجاه و پنجم:
۴۲.....	وظایف و صلاحیت های رئیس محکمه استیناف	ماده پنجاه و ششم:
۴۳.....	رهبری جلسات	ماده پنجاه و هفتم:
۴۳.....	مسئولیت	ماده پنجاه و هشتم:
۴۳.....	کارکنان و شعبات اداری	ماده پنجاه و نهم:
۴۴.....	محکمه استیناف عسکری	ماده شصتم:

فصل چهارم

تشکیل، ترکیب و صلاحیت محاکم ابتدائیه

۴۵.....	تشکیل محاکم ابتدائیه	ماده شصت و یکم:
۴۶.....	دیوان های محکمه ابتدائیه شهری	ماده شصت و دوم:
۴۷.....	رسیدگی قضایا توسط دیوان های مربوط	ماده شصت و سوم:
۴۸.....	رهبری دیوان ها	ماده شصت و چهارم:
۴۸.....	محکمه ابتدائیه تجارته	ماده شصت و پنجم:
۴۹.....	محکمه ابتدائیه احوال شخصیه (امور خانواده)	ماده شصت و ششم:
۴۹.....	محکمه ابتدائیه اطفال	ماده شصت و هفتم:
۵۱.....	صلاحیت محکمه ابتدائیه ولسوالی	ماده شصت و هشتم:
۵۱.....	ترکیب	ماده شصت و نهم:
۵۲.....	تعیین محکمه ذیصلاح در قضایای جزائی	ماده هفتادم:
۵۳.....	مسئولیت فردی و مشترک	ماده هفتاد و یکم:
۵۳.....	قطعت حکم محکمه ابتدائیه	ماده هفتاد و دوم:
۵۴.....	شعبات اداری محاکم	ماده هفتاد و سوم:

فصل پنجم

ادارات ثبت اسناد و وثایق

۵۵.....	ایجاد اداره.....	ماده هفتاد و چهارم:
۵۶.....	ثبت اسناد تجارتي.....	ماده هفتاد و پنجم:
۵۶.....	گزارش دهی.....	ماده هفتاد و ششم:
۵۶.....	محاكم ابتدائیه عسکری.....	ماده هفتاد و هفتم:
۵۸.....	صلاحیت رسیدگی.....	ماده هفتاد و هشتم:
۵۸.....	رسیدگی جرم سنگین.....	ماده هفتاد و نهم:
۵۹.....	صلاحیت محاكم عسکری در دعوی حق العبد.....	ماده هشتادم:

فصل ششم

امور مربوط به قضات و کارکنان قوه قضائیه

۶۰.....	شرایط انسلاک قضاء.....	ماده هشتاد و یکم:
۶۱.....	سوگند.....	ماده هشتاد و دوم:
۶۲.....	تقرر و تبدل قضات و کارکنان.....	ماده هشتاد و سوم:
۶۳.....	تبدیلی قضات.....	ماده هشتاد و چهارم:
۶۳.....	پذیرش مجدد قاضی مستعفی.....	ماده هشتاد و پنجم:
۶۴.....	تقاعد قضات.....	ماده هشتاد و ششم:
۶۴.....	تطبيق قانون کار و اسناد تقنینی مرتبط به آن.....	ماده هشتاد و هفتم:
۶۵.....	حقوق، امتیازات و مکافات.....	ماده هشتاد و هشتم:
۶۵.....	امتیاز مسلکی.....	ماده هشتاد و نهم:
۶۶.....	تقدیر نامه ها.....	ماده نودم:

فصل هفتم

مسئولیت جزائی

ماده نود و یکم: توقیف قاضی.....۶۷

فصل هشتم

اداره مراقبت قضائی

ماده نود و دوم: تشکیل.....۶۸

ماده نود و سوم: ترکیب.....۶۸

ماده نود و چهارم: تعقیب جرایم و وظیفوی قضات.....۶۹

ماده نود و پنجم: فعالیت اداره مراقبت قضائی.....۶۹

ماده نود و ششم: امور ذاتی منسویین محاکم عسکری.....۶۹

ماده نود و هفتم: در نظر گرفتن چگونگی فیصله های قضات در ترفیع.....۷۰

ماده نود و هشتم: اجرای حقوق و امتیازات طبق احکام اسناد تقنینی.....۷۱

ماده نود و نهم: امتیاز کادر قضائی قضات عسکری.....۷۱

ماده صدم: مکلفیت قضات و منسویین محاکم عسکری...۷۱

فصل نهم

احکام متفرقه

ماده یکصد و یکم: لباس قضات.....۷۲

ماده یکصد و دوم: کارت هویت.....۷۲

ماده یکصد و سوم: داشتن مهر.....۷۲

ماده یکصد و چهارم: امنیت قضات و محاکم.....۷۳

ماده یکصد و پنجم: ثبت دارائی.....۷۳

۷۴.....مقام تشریفاتى	ماده یکصد و ششم:
۷۴.....نشریه اختصاصی	ماده یکصد و هفتم:
۷۴.....مشاور مسلکی	ماده یکصد و هشتم:
۷۵.....پیشنهاد قوانین	ماده یکصد و نهم:
۷۵.....انفاذ	ماده یکصد و دهم:

د افغانستان د اسلامي جمهوريت

د قضائيه قوې د تشكيل او واك

قانون

لومړي فصل

عمومي حكمونه

مبني

لومړۍ ماده:

دغه قانون د افغانستان د اساسي قانون د (يوسلو شپارسمې او يو سلو درويشتمې مادې) د حكمونو پر بنسټ د قضائيه قوې د محكمو په تشكيل، جوړښت (تركيب)، دندو او واكونو پورې د اړوندو چارو د تنظيم په منظور، وضع شوي دي.

خپلواكتوب

دوه يمه ماده:

د افغانستان د اسلامي جمهوريت قضائيه قوه د دولت خپلواك ركن دي، خپلې دندې د قانون د حكمونو مطابق سرته رسوي.

قانون تشكيل و صلاحيت قوه

قضائيه جمهوري اسلامي

افغانستان

فصل اول

احكام عمومي

مبني

ماده اول:

اين قانون به تاسي از احكام مواد (يكصدو شانزدهم و يكصد و بيست و سوم) قانون اساسي افغانستان به منظور تنظيم امور مربوط به تشكيل، تركيب، وظائف و صلاحيت هاي محاكم قوه قضائيه، وضع گرديده است.

استقلاليت

ماده دوم:

قوه قضائيه جمهوري اسلامي افغانستان ركن مستقل دولت بوده، وظائف خویش را مطابق احكام قانون ایفا می نماید.

د عدالت تامينول

درېيمه ماده:

قضائيه قوه د دولت په شمول د حقيقي يا حكمي اشخاصو ترمنځ د قضيو او شخړو حل او فصل، د عدالت تامين، د فرد او ټولني له حقوقو څخه ملاتړ، د قانون د حكمونو مطابق، په هېواد كې د قضايي مرافقو د توحيد په مقصد تامينوي.

اصطلاحگانې

څلورمه ماده:

پدې قانون كې لاندې اصطلاحگانې دغه مفاهيم افاده كوي:

۱- ابرام: د استيناف د محكمې په واسطه د ابتدائيه محكمې د حكم تاييد يا د سترې محكمې په واسطه د استيناف د محكمې د حكم تاييديدل دي.

۲- ذاتي چارې: تقرر، تبدل، ترفيع، د رتبې تعديل، تقاعد، د تقاعد رفع كېدل، د موافقې وركول او د استعفي منل دي.

۳- بطلان: د اساسي اجراءاتو په هكله د قانون د له نه په پام كې نيولو څخه راپيدا شوي حالت دي چې لاندې موارد پكې

تامين عدالت

ماده سوم:

قوه قضائيه حل و فصل قضايا و منازعات بين اشخاص حقيقي يا حكمي به شمول دولت، تامين عدالت، حمايت از حقوق فرد و جامعه مطابق احكام قانون به مقصد توحيد مرافق قضائي را در کشور تامين مي نمايد.

اصطلاحات

ماده چهارم:

اصطلاحات آتي در اين قانون مفاهيم ذيل را افاده مي نمايد:

۱- ابرام: تاييد حكم محكمه ابتدائيه توسط محكمه استيناف يا تاييد حكم محكمه استيناف توسط ستره محكمه مي باشد.

۲- امور ذاتي: تقرر، تبدل، ترفيع، تعديل رتبه، تقاعد، رفع تقاعد، اعطای موافقه و قبولی استعفا می باشد.

۳- بطلان: حالي است ناشی از عدم رعایت احكام قانون در مورد اجراءات اساسی که شامل موارد ذیل

شاملېږي:

می گردد:

- د قضاء د بنسټيزو ارکانو نشتون.
- د غیر محتمل الثبوت پریکړو (فیصلو) صادرېدل.
- د دعوي د اړخونو څخه د یوه، قضایي هیئت یا محکمې، د واک نه لرل.
- ۴- تاویل: د احتمالي معني د اخیستلو په اړه د قانون د مشخصې مادې د حکم تعبیر دی.
- ۵- نوې کتنه: د قانون د حکمونو مطابق د نویو دلایلو د څرگندېدو پر بنسټ د محکمو د قطعي او نهائي حکمونو بیا څېړل دي.
- ۶- د حکم تصحیح: عبارت دي له:
- په حکم کې د سهوې او مادي خطاء څخه د راپیدا شوي شکلي تېروتنې تصحیح ده چې بطلان او نقض پکې نه وي.
- د هغې خطاء تصحیح چې د قانون په تطبیق یا تاویل کې یې صورت موندلی وي، خو د حکم په پایله کې اغېزمن نه وي.
- ۷- د حکم تعدیل: په جزایي قضیو
- فقدان ارکان اساسی قضاء.
- صدور فیصله غیر محتمل الثبوت.
- فقدان صلاحیت یکی از طرفین دعوی، هیئت قضائی یا محکمه.
- ۴- تاویل: تعبیر حکم ماده مشخص قانون مبنی بر اخذ معنی احتمالی آن می باشد.
- ۵- تجدید نظر: رسیدگی مجدد احکام قطعی و نهایی محاکم به اساس ظهور دلایل جدید مطابق به احکام قانون می باشد.
- ۶- تصحیح حکم: عبارت است از: تصحیح اشتباه شکلی ناشی از سهو و خطاء مادی در حکم که عاری از بطلان و نقض باشد.
- تصحیح خطای که در تطبیق یا تاویل قانون صورت گرفته ولی در نتیجه حکم مؤثر نباشد.
- ۷- تعدیل حکم: عبارت از اصلاح

حکم محکمۀ تحتانی در قضایای جزائیی، خطاء در تطبیق و تأویل مادهٔ مشخص قانون و تعیین مجدد کیفیت و کمیت مجازات محکوم بها می باشد، مشروط بر اینکه این خطاء منجر به نقض لفظ و متن و یا بطلان حکم نگردد.

۸- تفسیر: توضیح و تشریح مقصود حکم قانون و ابراز ارادهٔ مقنن است.

۹- حکم: تصمیم قضائی محکمه است که در ختم رسیدگی محاکماتی قضیه، به شکل فیصله یا قرار صادر می گردد.

۱۰- حکم قطعی: حکمی است که محل رسیدگی بعدی برای آن موجود نبوده و قابل اعتراض نباشد و سیر آن در یکی از درجات قضائی (مراحل قضایی) به حکم قانون یا قناعت طرفین قطع گردیده یا میعاد قانونی اعتراض منقضی شده و یا به سقوط اعتراض استیناف خواه حکم شده باشد. حکم قطعی و نهائی از لحاظ آثار یکی

کپی د لاندینی محکمی د حکم، د قانون د مشخصی مادې په تطبیق او تأویل کې دخطاء داصلاح او د محکوم بهاد مجازاتو د کیفیت او کمیت له بیا ټاکلو څخه عبارت دی. پدې شرط چې دغه خطاء د حکم د لفظ او متن په نقض کېدو او یا باطلېدو منجر نشي.

۸- تفسیر: د قانون د حکم د مقصد توضیح او تشریح او د مقنن د ارادې ښودل دي.

۹- حکم: د محکمی قضایي تصمیم دی چې د قضیې د محاکماتي څېړنې په پای کې، د فیصلې یا قرار په ډول صادرېږي.

۱۰- قطعی حکم: هغه حکم دی چې ورته د وروستی څېړنې لپاره ځای پاته نه وي او د اعتراض وړ نه وي او د قانون په حکم یا د اړخونو په موافقه دوران (سیر) یې له قضایي د رجو (قضایي پړاوونو) څخه په یوه کې قطع شوی وي یا یې د اعتراض قانوني موده تېره شوې وي او یا یې د استیناف غوښتونکي د اعتراض په سقوط، حکم شوی وي. قطعی او نهائی

- حکم د آثارو له لحاظه یو دی. می باشد.
- ۱۱- دعوي: د محکمې په وړاندې له غیر څخه د حق غوښتنه ده. ۱۱- دعوی: خواستن حق از غیر در پیشگاه محکمه می باشد.
- ۱۲- ستره محکمه: هغه لورپه او نهایی قضایي مرجع ده چې قضیې د قانون د تطبیق د سموالي له لحاظه، تر څارنې لاندې نیسي. ۱۲- ستره محکمه: مرجع عالی و نهایی قضائی است که قضایا را از لحاظ صحت تطبیق قانون مورد نظارت قرار می دهد.
- ۱۳- فیصله: د دعوي په ماهیت کې د محکمې قضایي تصمیم دی چې د محاکمې د بهیر له پایته رسېدو وروسته، نیول کېږي. ۱۳- فیصله: تصمیم قضائی محکمه در ماهیت دعوی است که بعد از ختم جریان محاکمه اتخاذ می گردد.
- ۱۴- قرار: هغه قضایي تصمیم دی چې قضیه د ډول (شکل) له لحاظه په محکمه کې تر څېړنې لاندې نیول کېږي. ۱۴- قرار: تصمیم قضائی است که قضیه از لحاظ شکل در محکمه مورد رسیدگی قرار داده می شود.
- ۱۵- قضیه: هغه پېښه ده چې ددعوي د اړخونو په وسیله په جزایي، مدني، د عامه حقوقو، شخصیه احوالو او سوداگریزو مواردو کې محکمې ته احاله کېږي او د قضایي انفصال وړ گرځي. ۱۵- قضیه: واقعه است که به وسیله طرفین دعوی در موارد جزائی، مدنی، حقوق عامه، احوال شخصیه و تجارتي به محکمه احاله می گردد و مورد انفصال قضائی قرار می گیرد.
- ۱۶- قاضي: هغه شخص دی چې د قضایي انسلاک په لرلو سره، قضیې د قانون د حکمونو مطابق څېړي او حکم صادروي. ۱۶- قاضی: شخصی است که با داشتن انسلاک قضائی، قضایا را طبق احکام قانون رسیدگی و اصدار حکم می نماید.

- ۱۷- د حکم لغو: د محکمو د قطعي او نهائي حکمونو لغو کول دي چې د سترې محکمې د عالي شوري په واسطه د نوې کتنې پر بنسټ صورت مومي.
- ۱۸- محکمه: د قضيو د څېړنې او د حکم د صادرولو قانوني مرجع ده.
- ۱۹- ابتدائيه محکمه: هغه قانوني مرجع ده چې قضيه په لومړني پړاو کې د ډول او ماهيت له لحاظه ترڅېړنې او انفصال لاندې نيسي.
- ۲۰- د استيناف محکمه: هغه قانوني مرجع ده چې قضيه په ثانوي پړاو کې د ډول او ماهيت له لحاظه ترڅېړنې او انفصال لاندې نيسي.
- ۲۱- قضايي مستشار: هغه شخص دی چې د سترې محکمې په ديوانونو کې د قضايي انسلاک په لرلو سره رسېدلې قضيه تحليل او ارزوي د موضوع رپوټ او خپل نظر په قضايي غونډو کې وړاندې کوي.
- ۲۲- نظامي منسوب: (د افسر او اجير په شمول) هغه شخص دی چې د کورنيو چارو وزارت، د ملي امنيت عمومي
- ۱۷- لغو حکم: الغای احکام قطعی و نهایی محاکم می باشد که به اساس تجدید نظر توسط شورای عالی ستره محکمه صورت می گیرد.
- ۱۸- محکمه: مرجع قانونی رسیدگی قضایا و اصدار حکم است.
- ۱۹- محکمه ابتدائیه: مرجع قانونی است که قضایا را در مرحله ابتدائی از لحاظ شکل و ماهیت مورد رسیدگی و انفصال قرار می دهد.
- ۲۰- محکمه استیناف: مرجع قانونی است که قضایا را در مرحله ثانوی از لحاظ شکل و ماهیت مورد رسیدگی و انفصال قرار می دهد.
- ۲۱- مستشار قضائی: شخصی است که با داشتن انسلاک قضائی در دیوان های ستره محکمه قضایای وارده را تحلیل و ارزیابی نموده، گزارش موضوع و نظر خویش را در جلسات قضائی ارایه می نماید.
- ۲۲- منسوب عسکری: شخصی است (اعم از افسر و اجیر) که در یکی از قطعات عسکری وزارت امور داخله،

- ریاست او سرحدی ځواکونو او د نظامي تشکیلاتو لرونکو وزارتونو او ادارو د نظامي قطعاتو په یوه کې دنده سرته رسوي.
- ۲۳- د حکم نقض: د هغه حکم ماتول دي چې له قانون سره په مخالفت یا د هغه په تطبیق یا تأویل کې په خطاء سره صادرېږي او لاندې موارد پکې شامل دي:
- د فیصلې یا قرار نه مدلل والی.
  - د قضیې له حالاتو سره په فیصلو کې د درج شوو دلایلو نه مطابقت.
  - د قانون د حکمونو نه په پام کې نیول.
  - د مدعي د نه حضور په دلیل د خصومت د پرېښودلو د فیصلې یا قرار، صادرېدل.
  - نورې هغه سرغړونې چې حکم اخلال کړي.
- ۲۴- قضایې انسلاک: عبارت دی له په دې قانون کې د شرایطو لرونکي شخص ته دواک تفویض چې د رئیس جمهور له خوا ورکول کېږي.
- ریاست عمومی امنیت ملی و قوای سرحدی و وزارت ها و ادارات دارای تشکیلات عسکری اجرای وظیفه نماید.
- ۲۳- نقض حکم: شکستن حکمی است که در مخالفت با قانون یا خطاء در تطبیق یا تأویل آن صادر شده و شامل موارد ذیل می باشد:
- مدلل نبودن فیصله یا قرار.
  - عدم مطابقت دلایل مندرج فیصله با حالات قضیه.
  - عدم رعایت احکام قانون.
  - صدور فیصله یا قرار ترک خصومت به دلیل عدم حضور مدعی.
  - سایر تخطی های که حکم را اخلال نماید.
- ۲۴- انسلاک قضائی: عبارت است از تفویض صلاحیت قضائی از جانب رئیس جمهور به شخص واجد شرایط این قانون که طی حکمی اعطا می گردد.

ترکیب

پنځمه ماده:

(۱) قضائیه قوه له سترې محکمې، د استیناف له محکمو او ابتدائیه محکمو څخه جوړه ده.

(۲) د سترې محکمې مقر د کابل په ښار، د استیناف د محکمو مقر د ولایتونو په مرکزونو او د ابتدائیه محکمو مقر د ښارونو او ولسوالیو په مرکزونو کې قرار لري.

ستره محکمه د لزوم په صورت کې کولی شي د محکمو مقر د هغو له اصلي ځایونو څخه بل ځای ته ولېږدوي.

(۳) گرځنده محکمې د اړتیا په صورت کې د سترې محکمې په وړاندیز او د جمهور رئیس په منظوري- جوړېدی شي.

محکمو ته مراجعه

شپږمه ماده:

هر شخص کولی شي له هېڅ ډول خنډ (ممانعت) پرته محکمو ته خپله استدعا وړاندې کړي. محکمو ته د استدعا وړاندې کول اختیاري دي.

ترکیب

ماده پنجم:

(۱) قوه قضائیه مرکب از ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه می باشد.

(۲) مقر ستره محکمه در شهر کابل، مقر محاکم استیناف در مراکز ولایات و مقر محاکم ابتدائیه در مراکز شهرها و ولسوالی ها قرار دارد.

ستره محکمه در صورت لزوم می تواند مقر محاکم را از محل اصلی آن به محل دیگری انتقال دهد.

(۳) محاکم سیار در صورت ضرورت به پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور ایجاد شده می تواند.

مراجعه به محاکم

ماده ششم:

هر شخص می تواند بدون هیچ نوع ممانعت به محاکم استدعای خویش را تقدیم نماید. تقدیم استدعا به محاکم اختیاری می باشد.

پر فيصلې باندې اعتراض

اوومه ماده:

د دعوي اړخونه کولی شي د قانون د حکمونو مطابق د بنکتنې محکمې د صادره فيصلې په هکله، لوړې محکمې ته شکایت او اعتراض وکړي. قطعې او نهايي فيصلې لدې حکم څخه مستثنې دي.

د څېړنې (رسیدګۍ) واک

اتممه ماده:

د قضائیه قوې په واک کې د ټولو هغو دعوو څېړل شامل دي چې د حقيقي يا حکمي اشخاصو لخوا د دولت په شمول د مدعي يا مدعي عليه په توګه د قانون د حکمونو مطابق د محکمې په وړاندې اقامه شي.

هېڅ قانون نشي کولی په هېڅ حالت کې کومه قضیه يا ساحه پداسې توګه چې په اساسي قانون کې تحديد شوېده، وباسي او بل مقام ته یې وسپاري.

دغه حکم د اساسي قانون په نهه شپېتمه

اعتراض بر فيصله

ماده هفتم:

طرفین دعوی می توانند در مورد فیصله صادره محکمه تحتانی مطابق به احکام قانون، به پیشگاه محکمه فوقانی شکایت و اعتراض نمایند.

فیصله های قطعی و نهائی از این حکم مستثنی می باشند.

صلاحیت رسیدګی

ماده هشتم:

صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدګی به تمام دعاوی است که از طرف اشخاص حقيقي يا حکمی به شمول دولت به حیث مدعی يا مدعی عليه به پیشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالت، قضیه يا ساحه یی را از دایره صلاحیت قوه قضائیه به نحوی که در قانون اساسی تحديد شده خارج بسازد و به مقام دیگر تفویض کند.

این حکم مانع تشکیل محاکم خاص

مندرج مواد شصت ونهم، هفتاد وهشتم و یکصد و بیست وهفتم قانون اساسی و محاکم عسکری در قضایای مربوط به آن نمی گردد.

طرز رسیدگی

ماده نهم:

(۱) قضایا به صورت عام در محاکم از لحاظ ماهیت، کیفیت و محتوا در دو مرحله قضائی (ابتدائی و استینافی) مورد رسیدگی قرار داده می شود، مگر اینکه قانون سه مرحله یا یک مرحله را حکم نموده باشد.

(۲) ستره محکمه قضایای مندرج فقره (۱) این ماده را صرف به منظور اطمینان از تطبیق صحیح قانون رسیدگی نموده و احکام محاکم تحتانی را بر حسب احوال مورد ابرام، نقض، بطلان، الغاء یا تعدیل قرار می دهد.

رسیدگی قضایا توسط قضات

ماده دهم:

(۱) قضایا در محاکم به ترتیب ذیل رسیدگی می شود:

اته اوایمه او یوسلو اووه ویشتمه مادو کپی درج د خاصو محکمو او د په اړوندو قضیو کپی د نظامي محکمو د تشکیل خندا نه گرځي.

د څېړنې ډول

نهمه ماده:

(۱) په محکمو کپی په عام صورت سره قضیې د ماهیت، کیفیت او محتوي له لحاظه په دوو قضایي (ابتدائی او استینافي) پړاوونو کپی تر څېړنې لاندې نیول کېږي، خو دا چې قانون د دريو پړاوونو یا یوه پړاو حکم کړی وي.

(۲) ستره محکمه ددې مادې په (۱) فقره کپی درج شوې قضیې یوازې د قانون له صحیح تطبیق څخه د ډاډ د ترلاسه کولو په منظور څېړي او د بنکتنیو محکمو حکمونه له احوالو سره سم د ابرام، نقض، بطلان، الغاء یا تعدیل مورد گرځوي.

د قضاتو په واسطه د قضیو څېړل

لسمه ماده:

(۱) په محکمو کپی قضیې په لاندې ترتیب سره څېړل کېږي:

- ۱- په ابتدائيه پړاو کې د دريو تنو قاضيانو په واسطه، خو دا چې د قضائيه قوې په تشکيل کې د موجودو قاضيانو شمېر له دريو تنو څخه لږ وي.
- ۲- په استينافي پړاو کې د دريو تنو قاضيانو په واسطه.
- ۳- د څارني په پړاو کې د سترې محکمې د يوه تن يا له هغه څخه د زياتو قاضيانو په واسطه.
- (۲) د اعدام، حدودو او قصاص حکم په ټولو قضايي پړاوونو کې په اتفاق، په استينافي پړاو کې د دريو تنو قاضيانو په واسطه صادرېږي.

د غونډې علنيت

يوولسمه ماده:

- ۱- در مرحله ابتدائيه توسط سه نفر قاضی، مگر اینکه تعداد قضات موجود در تشکیل قوه قضائيه کمتر از سه نفر باشد.
- ۲- در مرحله استينافي توسط سه نفر قاضی.
- ۳- در مرحله نظارت توسط یک نفر قاضی ستره محکمه يا بیشتر از آن.
- (۲) حکم اعدام، حدود و قصاص در تمام مراحل قضائي به اتفاق در مرحله استينافي توسط سه نفر قاضی صادر می گردد.
- د افغانستان په محکمو کې محاکمه په علني توګه دایرېږي او هر شخص حق لري د قانون د حکمونو له په پام کې نیولو سره په هغې کې حضور ومومي، خو دا چې محکمه د دعوي د اړخونو د مصلحت یاد آدابو او یا عامه نظم د رعایتولو پر بناء، د غونډې نه علنیوب
- در محاکم افغانستان محاکمه به صورت علنی دایر می گردد و هر شخص حق دارد با رعایت احکام قانون در آن حضور یابد، مگر اینکه محکمه بنابر مصلحت طرفین دعوی و یا رعایت آداب یا نظم عامه، غیر علنی بودن جلسه را تجویز کند. اعلام

علنیت جلسه

ماده یازدهم:

حکم به هر حال طور علنی صورت می گیرد.

سری بودن جلسه مانع حضور خصوم، شهود و وکیل مدافع نمی گردد. محکمه می تواند در صورت ازدحام یا ملاحظات دیگری، از حضور بعضی اشخاص معین در جلسه ممانعت نموده و یا غرض دخول به جلسه کارت مخصوص توزیع نماید.

ذکر مواد قانونی

ماده دوازدهم:

محکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند.

مصدر حکم

ماده سیزدهم:

محاکم در قضایای مورد رسیدگی، احکام قانون اساسی و سایر قوانین را تطبیق می نمایند.

هرگاه برای قضیه از قضایای مورد رسیدگی در قانون اساسی و سایر قوانین حکمی موجود نباشد،

تجویز کړي. د حکم اعلام په هر حال کې په علني توګه صورت مومي.

د غونډې پټوالی (سریتوب) د خصومو، شاهدانو او مدافع وکیل د حضور ځنډ نه ګرځي. محکمه کولی شي د ازدحام یا نورو ملاحظاتو په صورت کې، په غونډه کې د ځینو ټاکلو اشخاصو له حضور څخه ممانعت وکړي او یا غونډې ته د ننوتلو په غرض، مخصوص کارت ووبشي.

د قانوني موادو ذکرول

دوولسمه ماده:

محکمه مکلفه ده د هغه حکم اسباب چې صادروي یې، په فیصله کې ذکر کړي.

د حکم مصدر

دیارلسمه ماده:

محکمې تر څېړنې لاندې قضیو کې، د اساسي قانون او نورو قوانینو حکمونه تطبیقوي.

که چېرې تر څېړنې لاندې قضیو څخه د یوې قضیې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، څېړنه او

رسیدگی و اصدار حکم مطابق به احکام مندرج مواد یکصد و سی ام و یکصد و سی و یکم قانون اساسی صورت می گیرد.

واجب التعمیل بودن فیصله قطعی

ماده چهاردهم:

تمام فیصله های قطعی و نهائی محاکم واجب التعمیل است، مگر در حالت حکم به مرگ شخص که بعد از منظوری رئیس جمهور تطبیق می گردد. حداکثر تا ده روز به محکوم علیه اخبار می گردد.

داشتن ترجمان

ماده پانزدهم:

هرگاه طرف دعوی، زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گیرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت در محکمه به زبان مادری توسط ترجمان از طریق اداره مساعدت های حقوقی برایش تأمین می گردد.

مصارف ناشی از تطبیق این

د حکم صادر بدل، د اساسی قانون په یو سلو دپرشمه او یو سلو یودپرشمه مادو کې د درج شوو حکمونو مطابق، صورت مومي.

د قطعی فیصلې واجب التعمیل والی

خوارلسمه ماده:

د محکمو ټولې قطعی او نهایی فیصلې واجب التعمیل دي، خو د شخص په مرگ د حکم په حالت کې چې د جمهور رئیس له منظوری وروسته تطبیقېږي، حداکثر تر لسو ورځو پورې محکوم علیه ته خبر ورکول کېږي.

د ژباړونکي لړل

پنځلسمه ماده:

که چېرې د دعوي اړخ، په هغه ژبه چې محاکمه د هغې په واسطه صورت مومي، و نه پوهېږي، د قضیې پر موادو او سندونو باندې د خبرېدو او په محکمه کې د خبرو حق ورته په مورنۍ ژبه د ژباړونکي په واسطه د حقوقي مرستو د ادارې له لارې تأمینېږي.

ددې مادې له تطبیق څخه راپیدا شوي

ماده تابع حق الزحمه اهل خبره
مندرج قوانین مربوط
می باشد.

داشتن وکیل

ماده شانزدهم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به
مجرد گرفتاری و یا اثبات حق خود در
تمام مراحل اجراءات جزائی و مدنی
وکیل مدافع تعیین نماید.

در قضایای جنائی برای شخص بی
بضاعت طبق قانون، وکیل مدافع تعیین
می گردد.

عدم امتناع از اصدار

حکم

ماده هفدهم:

محکمه نمی تواند درباره قضیه ای که
مطابق احکام قانون نزد او احاله گردیده
است، از اصدار حکم یا قرار امتناع
ورزد قضیه تحت بررسی محاکماتی قبل
از اتخاذ تصمیم از محکمه خارج
نمی گردد.

لگبنتونه، په اړوندو قوانینو کې د درج
شوو اهل خبره وو د حق الزحمې تابع
دي.

د وکیل لړل

شپاړسمه ماده:

هر شخص کولی شي له نیول کېدو سره
سم د تور د دفع یا دخپل حق د اثبات
لپاره د جزایي او مدني اجراءاتو په ټولو
پړاوونو کې، مدافع وکیل وټاکي.

په جزایي قضیو کې د بیوزله شخص لپاره،
د قانون مطابق، مدافع وکیل ټاکل
کېږي.

د حکم له صادرولو څخه نه ډډه

کول

اوولسمه ماده:

محکمه نشي کولی د هغې قضیې په هکله
چې د قانون د حکمونو مطابق ورته احاله
شوېده، د حکم یا قرار له صادرولو څخه
ډډه وکړي، تر محاکماتي څېړنې لاندې
قضیه د تصمیم له نیولو دمخه له محکمې
څخه نه وزي.

له ابلاغ وروسته د حکم نه تعدیلېدل

اتلسمه ماده:

محکمه نشي کولي د خپل صادر کړي حکم له ابلاغ وروسته په هغه کې بدلون یا تعدیل راولي. د حکم تصحیح یا توضیح عندالایجاب، لدې امر څخه مستثنی دی.

د حکم په صادرېدو کې خپلواکتوب

نولسمه ماده:

محکمه د قضیې د څېړنې په وخت کې خپلواکه ده، خپل حکم د هغه قناعت پر بنسټ چې د هغې په وړاندې له مطروحه دلایلو څخه برابرېږي، د قانون د حکمونو په حدودو کې صادر وي. د محکمې په واسطه څېړنه او د حکم صادرېدل، د قانون په وړاندې د قضیې د اړخونو د تساوی-د اصل پر بنسټ د عدالت او ناپلوی-له په پام کې نیولو سره، صورت مومي.

په گوند کې نه غړیتوب

شللمه ماده:

قاضیان د دندې د تصدی-په وخت کې

عدم تعدیل حکم بعد از ابلاغ

ماده هجدهم:

محکمه نمی تواند بعد از ابلاغ حکم صادره خویش در آن تغییر یا تعدیل وارد نماید. تصحیح یا توضیح حکم عندالایجاب از این امر مستثنی است.

استقلالیت در اصدار حکم

ماده نوزدهم:

محکمه حین رسیدگی قضیه مستقل بوده، حکم خویش را بر اساس قناعتی که از دلایل مطروحه نزد آن فراهم می شود، در حدود احکام قانون صادر می نماید. رسیدگی و اصدار حکم توسط محکمه بر اساس اصل تساوی طرفین قضیه در برابر قانون با رعایت عدالت و بیطرفی صورت می گیرد.

عدم عضویت در حزب

ماده بیستم:

قضات در مدت تصدی وظیفه

نشي کولی په سياسي گوندونو کې
غړیتوب ولري.

په نورو دندونه بوختیا

یوویشتمه ماده:

قاضیان نشي کولی د قضاء د دندې د
تصدی په وخت کې په نورو شغلونو
بوخت شي. د قضایي زده کړو په برنامو
کې تدریس لدې امر څخه مستثنی دی.

د بودجې ترتیبول او دپراوونو تېرېدل

دوه ویشتمه ماده:

د قضائیه قوې بودجه د حکومت په سلا د
سترې محکمې لخوا ترتیب او د دولت د
بودجې د جزء په توگه، د حکومت په
واسطه ملي شوري ته وړاندې کېږي.

د قضائیه قوې د بودجې تطبیق، د سترې
محکمې واک دی.

نمی توانند در احزاب سیاسی عضویت
داشته باشند.

عدم اشتغال به وظایف دیگر

ماده بیست و یکم:

قضات نمی توانند در مدت تصدی
وظیفه قضاء به مشاغل دیگری اشتغال
ورزند. تدریس در برنامه های آموزش
قضائی از این حکم مستثنی است.

ترتیب و طی مراحل بودجه

ماده بیست دوم:

بودجه قوه قضائیه به مشوره حکومت از
طرف ستره محکمه ترتیب و به حیث
جزء بودجه دولت، توسط حکومت به
شورای ملی تقدیم می شود.

تطبیق بودجه قوه قضائیه از صلاحیت
ستره محکمه می باشد.

دوه یم فصل

د سترې محکمې تشکیل،

ترکیب، دندې او واکونه

لوړه قضايي مرجع

درويشتمه ماده:

(۱) ستره محکمه له (۹) غړو څخه جوړه ده او د ډیر لوړ قضايي ارگان په توګه د قضائیه قوې په سر کې ځای لري.

(۲) ستره محکمه خپلې دندې او واکونه، د اساسي قانون، ددې قانون او نورو قوانینو د حکمونو مطابق اعمالوي.

(۳) د قضائیه قوې د رهبرۍ په ټولو مواردو کې د سترې محکمې تصمیمونه او د هغې د قانوني واکونو اعمالېدل، د سترې محکمې د عالي شورې تر نامه لاندې تمثیلېږي.

عالي شوري

څلېرېشتمه ماده:

د سترې محکمې عالي شورې، د سترې محکمې له بشپړ هیئت څخه جوړه، د

فصل دوم

تشکیل، ترکیب، وظایف و

صلاحیت های ستره محکمه

عاليترين مرجع قضايي

ماده بیست و سوم:

(۱) ستره محکمه مرکب از (۹) عضو بوده و به حیث عالیترین ارگان قضائی در رأس قوه قضائیه قرار دارد.

(۲) ستره محکمه وظایف و صلاحیت های خویش را مطابق به احکام قانون اساسی، این قانون و سایر قوانین اعمال می نماید.

(۳) تصامیم ستره محکمه در همه موارد رهبری قوه قضائیه و اعمال صلاحیت قانونی آن تحت نام شورای عالی ستره محکمه تمثیل می گردد.

شورای عالی

ماده بیست و چهارم:

شورای عالی ستره محکمه مرکب از هیئت کامل ستره محکمه بوده، به حیث

هېواد د قضائيه قوې د تصميم نيونې د ډير لور مقام په توگه ده.

د دارالانشاء د رئيس ټاكل

پنځه ويشتمه ماده:

د سترې محكمې عالي شوري، هغه شخص چې د لوړو تحصيلاتو او د قضايي او مسلکي تجربو لرونکی وي، د دارالانشاء د رئيس په توگه ټاکي.

د دارالانشاء رئيس د سترې محكمې په عالي شوري پورې اړوندې چارې، پدې قانون، نورو قوانينو او اړونده مقررې کې د درج شوو حکمونو مطابق پرمخ بيايي.

د عالي شوري د غونډو نصاب

شپږويشتمه ماده:

د سترې محكمې د عالي شوري نصاب د غړو د دوو ثلثو په حضور سره بشپړ او تصميمونه يې د حاضر و غړو په اکثريت رايو سره نيول کېږي.

د غونډو جوړېدل

اووه ويشتمه ماده:

(۱) د سترې محكمې د عالي شوري عادي غونډه په اوونۍ کې يو ځل

عالي ترين مقام تصميم گيري قوه قضائيه کشور می باشد.

تعيين رئيس دارالانشاء

ماده بيست و پنجم:

شورای عالی ستره محکمه، شخصی را که دارای تحصیلات عالی و حایز تجارب قضائی و مسلکی باشد به حیث رئیس دارالانشاء تعیین می نماید.

رئيس دارالانشاء، امور مربوط به شورای عالی ستره محکمه را مطابق احکام مندرج این قانون، سایر قوانین و مقررۀ مربوط به پیش می برد.

نصاب جلسات شورای عالی

ماده بيست و ششم:

نصاب شورای عالی ستره محکمه با حضور دوثلث اعضا تکميل و تصاميم آن با اکثريت آرای اعضای حاضر اتخاذ می گردد.

تدویر جلسات

ماده بيست و هفتم:

(۱) جلسه عادی شورای عالی ستره محکمه هفته یک بار دایر

جورپړې.

می گردد.

(۲) د سترې محکمې د عالی شورې فوق العاده غونډه په لاندې احوالو کې جورپړدی شي:

(۲) جلسۀ فوق العاده شورای عالی ستره محکمه در احوال آتی دایر شده می تواند:

۱- د سترې محکمې د رئیس په تجویز.

۱- به تجویز رئیس ستره محکمه.

۲- د لوی څارنوال په وړاندیز او د سترې محکمې د رئیس په تأیید.

۲- به پیشنهاد لوی څارنوال و تأیید رئیس ستره محکمه.

۳- د سترې محکمې د عالی شورې د غړو د یوه ثلث په غوښتنه.

۳- به تقاضای یک ثلث اعضای شورای عالی ستره محکمه.

(۳) لوی څارنوال او په غیاب کې یې هغه مرستیال چې واک ورته سپارل شوی، د سترې محکمې د عالی شورې په غونډو کې د جزایي موضوعگانو په اړه کلهون کوي.

(۳) لوی څارنوال و در غیاب وی معاونی که به وی تفویض صلاحیت شده، در جلسات شورای عالی ستره محکمه به ارتباط موضوعات جزائی اشتراک می نماید.

د قوانینو د وړاندیز او د تفسیر واک

صلاحیت پیشنهاد و تفسیر قوانین

اته ویشتمه ماده:

ماده بیست وهشتم:

د سترې محکمې عالی شورې د قوانینو د طرحې د تنظیم، وړاندیز او تفسیر په ساحه کې لاندې واکونه لري:

شورای عالی ستره محکمه در ساحه طرح تنظیم، پیشنهاد و تفسیر قوانین دارای صلاحیت های ذیل می باشد:

۱- د حکومت یا محکمو د غوښتنې پر بنسټ له اساسي قانون سره د قوانینو، تقنیني فرمانونو، بین الدول معاهدو او

۱- بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی، معاهدات بین الدول و میثاق های بین المللی با قانون اساسی،

نړيوالو میثاقونو د مطابقت څېړل.

۲- د حکومت یا محکمو د غوښتنې پر بنسټ د قوانینو او تقنیني فرمانونو تفسیرول.

۳- د هغو قوانینو له تطبیق څخه استنکاف چې د اساسي قانون د حکمونو مغایر وي.

د سرغړونو د ارجاع موارد

نهه ویشتمه ماده:

حکومت کولی شي هغه موارد چې په هغو کې د قانون له حکمونو څخه سرغړونه مطرح وي، د تفسیر او تصمیم نیولو لپاره ئې سترې محکمې ته راجع کړي.

د قضیې د څېړنې درول

دېرشمه ماده:

که چېرې محکمه د قضیې د څېړنې په بهیر کې تشخیص کړي چې د هغې په برخه کې د تصمیم نیول د قانون تفسیر ایجابوي، د قضیې د څېړنې بهیر دروي او موضوع د سترې محکمې عالي شوري ته راجع کېږي.

بر اساس تقاضای حکومت ویا محاکم.

۲- تفسیر قوانین و فرامین تقنینی به اساس تقاضای حکومت یا محاکم.

۳- استنکاف از تطبیق قوانینی که مغایر احکام قانون اساسی باشد.

موارد ارجاع تخطی ها

ماده بیست ونهم:

حکومت می تواند مواردی را که در آن تخطی از احکام قانون مطرح باشد، غرض تفسیر و اتخاذ تصمیم به ستره محکمه راجع سازد.

متوقف ساختن رسیدگی قضیه

ماده سی ام:

هرگاه محکمه حین رسیدگی قضیه تشخیص دهد که اتخاذ تصمیم در مورد آن ایجاب تفسیر قانون را می نماید، جریان رسیدگی قضیه را متوقف ساخته و موضوع را به شورای عالی ستره محکمه راجع می سازد.

قضایي دندې او واکونه

يو دېرشمه ماده:

د سترې محکمې عالی شوري، په قضایي ساحه کې د لاندې دندو او واکونو لرونکې ده:

۱- پدې قانون او نورو قوانینو کې د اټکل شوو د احوالو مطابق دنوو دلایلو د ظهور پر سبب د دعوي د اړخ د اعتراض پر بنسټ د محکمو پر پرېکړو باندې نوې کتنه.

۲- د قانون د حکمونو مطابق، د محکمو د واک د تنازع حل.

۳- د قانون د حکمونو مطابق د لوی څارنوال یا د دعوي د اړخ د غوښتنې پر بنسټ د موجهو دلایلو او د نه رفع کېدو وړ اړتیا د موجودیت په حال کې له یوې محکمې څخه بلې محکمې ته د قضیې د خپرلو د واک سپارل.

۴- د قانون د حکمونو مطابق، بهرني دولت ته د هغه بهرني تبعه د اعادې په هکله د تصمیم نیول چې په جرم باندې مظنون یا تورن وي.

وظایف و صلاحیت های قضایي

ماده سی ویکم:

شورای عالی ستره محکمه در ساحه قضائی دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:

۱- تجدید نظر بر فیصله های محاکم به سبب ظهور دلایل جدید بر اساس اعتراض طرف دعوی، طبق احوال پیش بینی شده در این قانون و سایر قوانین.

۲- حل تنازع صلاحیت محاکم مطابق به احکام قانون.

۳- تفویض صلاحیت رسیدگی قضیه از یک محکمه به محکمه دیگر بر اساس تقاضای لوی څارنوال یا طرف دعوی در حال موجودیت دلایل موجه و ضرورت غیر قابل رفع مطابق به احکام قانون.

۴- اتخاذ تصمیم در مورد اعاده تبعه خارجی که مظنون یا متهم به جرم بوده، به دولت خارجی مطابق احکام قانون.

- ۵- د اساسي قانون د (۲۸) مادې د حكم په حدودو كې بهرني دولت ته د هېواد د هغه تبعې د تسليمولو په هكله د تصميم نيول چې په جرم باندي مزنون يا تورن وي.
- ۶- د قانون د سم تطبيق او د قضايي رويې د وحدت د تاْمينېدو په منظور د استهدائيو خپرل او محكمو ته د توضيحاتو وركول.
- ۷- د مقرراتو، لايحو، تعليماتنامو او لارښوونو خپرل او تصويبول.
- ۸- د قانون د حكمونو مطابق، د جمهور رئيس لخوا د قاضيانو د عزل د منظوري تر وخته د جنحې يا جنائت د ارتكاب په صورت كې له دندې څخه د قاضيانو د مؤقت انفصال خپرل.
- ۹- له دندې څخه په راپيدا شوو جرمونو كې د قاضيانو محاكمه.
- ۵- اتخاذ تصميم در مورد تسليم دهی تبعه کشور که مزنون يا متهم به جرم بوده، به دولت خارجي در حدود حكم ماده (۲۸) قانون اساسی.
- ۶- بررسی استهدآت و ارایه توضيحات برای محاکم به منظور تطبيق سالم قانون و تاْمين وحدت رويه قضائي.
- ۷- بررسی و تصویب مقررات، لوایح، تعليماتنامه ها و رهنمودها.
- ۸- رسيدگي به انفصال مؤقت قضات از وظيفه در صورت ارتكاب جنحه يا جنائت تا زمان منظوري عزل قضات از طرف رئيس جمهور طبق احكام اين قانون.
- ۹- محاکمه قضات در جرایم ناشی از وظيفه.

اداري دندې او واكونه

دوه دېرشمه ماده:

د سترې محكمې عالي شوري په اداري او مالي ساحه كې د لاندې دندو او واكونو

وظايف و صلاحيت های اداري

ماده سي ودوم:

شورای عالی ستره محكمه در ساحه اداري و مالي دارای وظايف و صلاحيت

- لرونکې ده:
- ۱- د قضائیه قوې د تشکیل او بودجې خپرل.
  - ۲- د قانون د حکمونو مطابق د قضاتو د قضایي انسلاک تصویبول وړاندیز، مقررول، تبدیلول، ترفیع، تقاعد او نورې ذاتي چاري.
  - ۳- د دې قانون د حکمونو مطابق جمهوري ریاست مقام ته د محکمو د تاسیسولو او د هغو د قضایي او اداري واک د پاکلو د وړاندیز تصویبول.
  - ۴- د قانون د حکمونو مطابق د جمهوري ریاست مقام ته د قاضیانو او قضایي مستشارانو د پاکلو د وړاندیز تصویبول.
  - ۵- د محکمو د فعالیت د پرمخ بیولو په منظور د لازمو تسهیلاتو تامینول.
  - ۶- د قاضیانو او نورو منسوبینو د حقوقي پوهې د سطحې د لوړېدو په منظور د قضایي زده کړې د امکاناتو د برابرولو لپاره د لازمو تدبیرونو نیول.
  - ۷- د قاضیانو او محررینو د زده کړه ییزو برنامو د تدارک او جوړېدو او په هغو پورې د اړوندو چارو د تنظیم په منظور، د
- های ذیل می باشد:
- ۱- بررسی تشکیل و بودجه قوه قضائیه.
  - ۲- تصویب و پیشنهاد انسلاک قضائی، تقرر، تبدل، ترفیع، قبولی استعفاء، تمدید خدمت، تقاعد، رفع تقاعد و سایر امور ذاتی قضات طبق احکام قانون.
  - ۳- تصویب پیشنهاد تاسیس محاکم و تعیین صلاحیت قضائی و اداری آنها مطابق به احکام این قانون به مقام ریاست جمهوری.
  - ۴- تصویب پیشنهاد تعیین قضات و مستشاران قضائی به مقام ریاست جمهوری مطابق احکام قانون.
  - ۵- تأمین تسهیلات لازم به منظور پیشبرد فعالیت محاکم.
  - ۶- اتخاذ تدابیر لازم جهت فراهم شدن امکانات آموزش قضائی به منظور ارتقای سطح دانش حقوقي قضات و سایر منسوبین.
  - ۷- اتخاذ تدابیر لازم به منظور تدارک و تدویر برنامه های آموزشی برای قضات و محررین و تنظیم امور

لازمو تدبیرونو نیول.

۸- د محکمو د کلنی احصائیې او فعالیتونو د رپوټ څېړل.

۹- د قضایې چارو د پلټنې، تدقیق او مطالعاتو د پایلو څېړل او د نیمگړتیاوو د لرې کېدو او دمحمکو دکړنو د توحیدولو او سمون په موخه، د تدبیرونو نیول.

۱۰- د جمهوري ریاست مقام ته د محکوم علیه قاضیانو د مجازاتو د عفوي او کمولو وړاندیز.

۱۱- د نورو هغو دندو څېړل او د واکونو اعمالول چې پدې قانون، اساسي قانون او نورو تقنیني سندونو کې تصریح شويدي.

اداري دندې

دري دېرشمه ماده:

ستره محکمه د اړوندې اداري دندې او واکونه، د قضائیه قوې د اداري عمومي آمریت له لارې اجراء او اعمالوي.

د قضائیه قوې اداري عمومي آمریت، له خپلو کړنو څخه د سترې محکمې د عالي

مربوط به آن.

۸- بررسى راپور احصائیه سالانه و گزارش فعالیت های محاکم.

۹- بررسى نتایج تفتیش، تدقیق و مطالعات امور قضائی و اتخاذ تدابیر به منظور رفع نواقص، توحید و انسجام اجراءات محاکم.

۱۰- پیشنهاد عفو و تخفیف مجازات قضات محکوم علیه به مقام ریاست جمهوری.

۱۱- بررسى سایر وظایف و اعمال صلاحیت های که دراین قانون، قانون اساسی وسایر اسناد تقنینی، تصریح شده است.

وظایف اداری

ماده سی وسوم:

ستره محکمه وظایف و صلاحیت های ادارى مربوط را از طریق آمریت عمومي ادارى قوه قضائیه اجراء و اعمال می نماید.

آمریت عمومي ادارى قوه قضائیه از اجراءات خویش نزد شورای عالی ستره

شوري په وړاندې مسئول دی.

د نوې کتنې موارد

څلور دېرشمه ماده:

د سترې محکمې عالي شوري د محکمو

وروستي او قطعي فيصلې په لاندې حالاتو

کې تر نوې کتنې لاندې نيسي:

په جزايي قضيو کې:

۱- هغه حقايق چې حکم يې پر بنسټ

ولاړ دی، له هغو حقايقو سره چې په بله

وروستنۍ فيصله کې شتون لري، مطابقت

ونلري.

۲- په هغه حالت کې چې جزايي حکم له

يوې مدني محکمې څخه پر يوه صادره

حکم بناء شوی وي او د نوموړې مدني

محکمې حکم ملغي شي.

۳- په هغه حالت کې چې له جزايي حکم

وروسته داسې واقعي پېښې يا څرگندې

شي يا داسې پانې وړاندې شي چې د

محاکمې په وخت کې معلومې نه وي او

ممکنه ده چې دغه واقعه يا پانې د محکوم

عليه برائت ثابت کړي.

۴- په هغه حالت کې چې زور (دروغو)

محکمه مسئول می باشد.

موارد تجدید نظر

ماده ۴ سی و چهارم:

شورای عالی ستره محکمه فیصله های

نهائی و قطعی محاکم را در حالات آتی

مورد تجدید نظر قرار می دهد:

در قضایای جزائی:

۱- حقایقی که به اساس آن حکم استوار

بوده با حقایقی که در فیصله جزائی

نهائی دیگر وجود دارد، مطابقت

نداشته باشد.

۲- در حالتی که حکم جزایی بربیک

حکم صادره از یک محکمه مدنی بنا

یافته باشد و حکم محکمه مدنی مذکور

ملغی شود.

۳- در حالتی که بعد از حکم جزایی

وقایعی حادث یا ظاهر شود یا اوراقي

تقديم گردد که در وقت محاکمه

معلوم نبوده و ممکن است این واقعه يا

اوراق برائت محکوم عليه را ثابت

سازد.

۴- در حالتی که شهادت زور (دروغ)

- شهادت، مستند تزوير يا د شاهدانو او اهل خبره وو ځينې غير قانوني عملونه په جزايي قضيو کې څرگند شي.
- ۵- په هغه حالت کې چې تورن د قتل په جرم محکوم عليه وگڼل شي، داسې نوي دلالت کوونکي عناصر رامنځته راشي چې د شخص د قتل نه پېښېدل ثابت کړي.
- ۶- که چېرې حکم محاکمې د بهير په پای کې دتورن له رسمي خبرتيا پرته صادر يا دا چې د محاکمې په بهير کې هغه ته د حاضرېدو حق ورکړل شوی نه وي چې په پایله کې يې د مدافع وکیل د ټاکلو له حق څخه محروم شوی يا دا چې د محکوم عليه د نه حضور علت په روښانه او واقعي توگه معلوم نه وي يا دا چې محکمه دې امر ته متوجه شوې نه وي.
- په مدني، شخصيه احوالو، عامه حقوقو او سوداگريزو قضيو کې:
- ۱- د شاهدۍ د کذب ثابتيدل.
- ۲- د اهل خبره وو د استنتاج د دروغو ثابتيدل.
- ۳- په اثباتيه سندونو او مدرکونو کې د تزوير مستند و يا بعضی اعمال غير قانونی شهود یا اهل خبره در قضایای جزایی ظاهر گردد.
- ۵- در حالتی که متهم در جرم قتل محکوم عليه قرار گیرد، عناصر جدید دلالت کننده رخ بدهد که عدم وقوع قتل شخص را ثابت نماید.
- ۶- هرگاه حکم در ختم جریان محاکمه بدون آگاهی رسمی متهم صادر یا اینکه در جریان محاکمه حق حاضر شدن بوی داده نشده که در نتیجه آن از حق انتخاب وکیل مدافع محروم گردیده و یا اینکه علت عدم حضور محکوم عليه به صورت روشن و واقعی معلوم نبوده و یا اینکه محکمه به این امر متوجه نگردیده باشد.
- در قضایای مدنی، احوال شخصیه، حقوق عامه و تجارتي:
- ۱- ثبوت کذب شهادت.
- ۲- ثبوت کذب استنتاج اهل خبره.
- ۳- ثبوت جعل و تزوير در اسناد و

جعل او تزوير ثابتيدل.

۴- د ژباړونکي د ناسمې ژباړې ثابتيدل، چې د حکم په صادرېدو کې اغېزمنه وي.
۵- د محکوم عليه لخوا د مثبتې سند وړاندې کول چې د حکم د صادرېدو په وخت کې موجود نه وي.

اړوندې محکمې ته بيا احاله کول

پنځه دېرشمه ماده:

که چېرې د سترې محکمې عالي شوري، اعتراض او د نوې کتنې د غوښتنې موارد د قانون د حکمونو مطابق وارد وگنې او نوي دليونه د حکم په بدلون او لغو کولو کې اغېزمن تشخيص کړي، د فيصلې په لغو کېدو حکم صادروي او قضيه د بيا دوران په غرض، اړوندې واکمنې محکمې ته احاله کوي.

د نوې کتنې موده

شپږ دېرشمه ماده:

د حقيقي او حکمي اشخاصو ترمنځ د جزائي، حقوقي او سوداگريزو قضيو په مواردو کې د نوې کتنې د غوښتنې موده د نهائي حکم د اخبار له نېټې څخه درې

مدارک اثباتيه.

۴- ثبوت ترجمه نادرست مترجم که در حکم مؤثر باشد.
۵- ارايه سند مثبتې از طرف محکوم عليه که هنگام اصدار حکم موجود نباشد.

احاله مجدد به محکمه مربوط

ماده سي وپنجم:

هرگاه شورای عالی ستره محکمه اعتراض و موارد تقاضای تجدید نظر را مطابق به احکام قانون وارد دیده و دلایل جدید را بر تغییر و لغو حکم مؤثر تشخيص دهد، به الفای فيصله حکم نموده و قضيه را غرض دوران مجدد به محکمه ذيصلاح احاله می نماید.

ميعاد تجديد نظر

ماده سي وششم:

ميعاد تقاضای تجديد نظر در موارد قضايای جزايی، حقوقي و تجارتي بين اشخاص حقيقي و حکمي از تاريخ اخبار حکم نهائي سه ماه است. قضايای حقوق

عامه و قضایایی که به ضرر صغار انجام یافته باشد، از این امر مستثنی است.

ارایه درخواست تجدید

نظر

ماده سی و هفتم:

درخواست تجدید نظر به رئیس ستره محکمه تقدیم می گردد.

رئیس ستره محکمه از طریق دارالانشاء شورای عالی ستره محکمه موضوع را به کمیسیون که جهت ارزیابی موارد تجدید نظر معین گردیده است محول می سازد تا زمینه را تحلیل و نظر خویش را در قبول یا رد تجدید نظر به شورای عالی ستره محکمه ارایه بدارند.

تقاضای تجدید نظر در قضایای مدنی مانع تطبیق حکم قطعی محکمه نمی گردد.

تعیین کمیسیون های تجدید نظر

ماده سی و هشتم:

شورای عالی ستره محکمه کمیسیون تجدید نظر بر قضایای جزائی و مدنی را

میاشتی ده. د عامه حقوق قضیې او هغه قضیې چې دصغارو په ضررپای ته رسېدلی وي لدې امر څخه مستثني وي.

د نوې کتنې د غوښتنلیک وړاندې

کول

اووه دېرشمه ماده:

د نوې کتنې غوښتنلیک د سترې محکمې رئیس ته وړاندې کېږي.

د سترې محکمې رئیس د سترې محکمې د عالی شوري د دارالانشاء له لارې موضوع هغه کمیسیون ته چې دنوې کتنې دمواردو د ارزونې لپاره ټاکل شوی دی سپاري څو زمینه تحلیل اوخپل نظر د نوې کتنې په منلو یا ردولو کې د سترې محکمې عالی شوري ته وړاندې کړي.

په مدني قضیو کې د نوې کتنې غوښتنه، د محکمې دقطعي حکم دتطبیق ځنډ نه کېږي.

د نوې کتنې د کمیسیونونو ټاکل

اته دېرشمه ماده:

د سترې محکمې عالی شوري پر جزایي او مدني قضیو باندي د نوې کتنې

کمپسيون په لاندې توگه ټاکي:

۱- عمومي جزاء په قضيو کې د نوې کتنې د څېړنې کمپسيون، د عامه امنيت په ديوان کې د سترې محکمې د يوه غړي تر رياست لاندې د عامه امنيت د ديوان د يوه تن مستشار او د مدني ديوان څخه د يو تن مستشار څخه جوړ دی.

۲- د عامه امنيت او ملي امنيت په جزايي قضيو کې د نوې کتنې د څېړنې کمپسيون، د عمومي جزاء په ديوان کې د سترې محکمې د يوه غړي تر رياست لاندې د عمومي جزاء د ديوان له يوه تن مستشار او د مدني ديوان څخه له يوه تن مستشار څخه جوړ دی.

۳- د مدني او عامه حقوقو په قضيو کې د نوې کتنې د څېړنې کمپسيون، په سوداگريز ديوان کې د سترې محکمې د يوه غړي تر رياست لاندې د سوداگريز ديوان له يو تن مستشار او د عمومي جزاء د ديوان له يو تن مستشار څخه جوړ دی.

۴- په سوداگريزو قضيو کې د نوې کتنې د څېړنې کمپسيون، د مدني او عامه حقوقو په ديوان کې د سترې محکمې د

به ترتيب ذيل تعيين می نمايد:

۱- کمپسيون بررسی تجديد نظر در قضايای جزای عمومی مرکب از یک نفر مستشار ديوان امنيت عامه و یک نفر مستشار ديوان مدني تحت رياست يکی از اعضای ستره محکمه در ديوان امنيت عامه.

۲- کمپسيون بررسی تجديد نظر در قضايای جزائی امنيت عامه و امنيت ملی مرکب از یک نفر مستشار ديوان جزای عمومی یک نفر مستشار ديوان مدني تحت رياست يکی از اعضای ستره محکمه در ديوان جزای عمومی.

۳- کمپسيون بررسی تجديد نظر در قضايای مدني و حقوق عامه مرکب از یک نفر مستشار ديوان تجارتي، یک نفر مستشار ديوان جزای عمومی تحت رياست يکی از اعضای ستره محکمه در ديوان تجارتي.

۴- کمپسيون بررسی تجديد نظر در قضايای تجارتي مرکب از یک نفر مستشار قضائی ديوان مدني و

يکنفر مستشار قضائي ديوان امنيت عامه تحت رياست يکي از اعضاي ستره محکمه در ديوان مدني و حقوق عامه.

حضور لوی څارنوال و وزير عدليه

در مجالس تجديد نظر

ماده سي ونهم:

در مجالس قضائي شوراي عالي ستره محکمه روی تجديد نظر در قضايای جزائي که بنا بر درخواست لوی څارنوال دایر می گردد، حضور شخص لوی څارنوال یا نایب لوی څارنوالی و در مجالس قضايای مربوط به حقوق عامه که با اثر تقاضای وزير عدليه صورت می گیرد حضور وزير عدليه یا نماینده با صلاحیت آن وزارت حتمی است.

صلاحیت رئیس ستره محکمه

ماده چهلهم:

رئیس ستره محکمه ممثل قوه قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان بوده، در رأس شورای عالی قرار دارد و دارای

یوه غړي تر ریاست لاندې د مدني ديوان له یوه تن قضايي مستشار او د عامه امنيت د ديوان له یوه تن قضايي مستشار څخه جوړ دی.

د نوې کتنې په غونډو کې د لوی

څارنوال او عدلیې وزیر حضور

نهه دېرشمه ماده:

په هغو جزايي قضیو کې چې د لوی څارنوال د غوښتنلیک له مخې جوړېږي، پر نوې کتنې باندې د سترې محکمې د عالي شورې په قضايي غونډو کې د لوی څارنوال یا د لویې څارنوالۍ د نایب حضور او په عامه حقوقو پورې په اړوندو قضیو کې د نوې کتنې په قضايي غونډو کې چې د عدلیې وزیر په غوښتنه صورت مومي، د عدلیې وزیر او یا د هغه وزارت د واکمن استازې حضور حتمی دی.

د سترې محکمې د رئیس واک

څلوېښتمه ماده:

د سترې محکمې رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوریت د قضائیه قوې ممثل دی او د عالي شورې په سر کې قرار لري

- او د لاندې دندو او واکونو لرونکی دی:
- ۱- په ملي او نړيوالو مجامعو کې له سترې محکمې څخه تمثيل.
  - ۲- د سترې محکمې د قضايي او اداري فعاليتونو عمومي رهبري کول.
  - ۳- د سترې محکمې د عالي شوري له غونډو څخه رياست کول.
  - ۴- عندالاقضاء په سترې محکمې پورې د اړوندو ديوانونو د قضايي غونډو رياست کول.
  - ۵- عندالاقضاء د محکمو يا له قضاتو څخه د يوه د فعاليتونو د پلټنې په اړه د امر صادروول.
  - ۶- د محکمو د قطعي او وروستنيو فيصلو پر تطبيق باندې څارنه.
  - ۷- د قضائيه قوې د بودجې تطبيق او د اړوندو ادارو لخوا د هغې له سم تطبيق څخه څارنه او مراقبت.
  - ۸- د قضائيه قوې د اداري عمومي آمریت او د سترې محکمې د نورو مسلکي، اجرايي او اداري ادارو پر فعاليت باندې څارنه.
  - ۹- جمهور رئيس ته د قضائيه قوې د
- وظايف و صلاحيت های ذيل می باشد:
- ۱- تمثيل از ستره محکمه در مجامع ملی و بين المللی.
  - ۲- رهبری عمومی فعالیت های قضائی و اداری ستره محکمه.
  - ۳- ریاست از جلسات شورای عالی ستره محکمه.
  - ۴- ریاست جلسات قضائی دیوان های مربوط ستره محکمه عندالاقضاء.
  - ۵- اصدار امر مبنی بر تفتیش فعالیت های محاکم یا یکی از قضات عندالاقضاء.
  - ۶- نظارت بر تطبيق فيصله های قطعي و نهائی محاکم.
  - ۷- تطبيق بودجه قوه قضائيه، نظارت و مراقبت از تطبيق سالم آن از طرف ادارات مربوط.
  - ۸- نظارت بر فعالیت های آمریت عمومی اداری قوه قضائيه و ساير ادارات مسلکی، اجرائی و اداری ستره محکمه.
  - ۹- ارائه گزارش اجراءات قضائی و

- قضایي او اداري کړنو د رپوټ وړاندې کول.
- ۱۰- عندالایجاب د سترې محکمې له یوه دیوان څخه بل دیوان ته د قضیې د څېړنې د واک سپارل.
- ۱۱- په اساسي قانون، دغه قانون او نورو تقنیني سندونو کې د درج شوو نورو دندو او واکونو سرته رسول.
- د واک سپارل
یو څلورېننتمه ماده:
- د سترې محکمې رئیس د ناروغی، رخصتی یا له دندې څخه د غیابت په صورت کې خپل واکونه د سترې محکمې یوه غړي ته سپاري.
- د سترې محکمې دیوانونه
دوه څلورېننتمه ماده:
- (۱) ستره محکمه له لاندې دیوانونو څخه جوړه ده:
- ۱- د عمومي جزا دیوان.
۲- د عامه امنیت دیوان.
۳- د مدني او عامه حقوقو دیوان.
۴- سوداگریز دیوان.
- اداري قوه قضائیه به رئیس جمهور.
- ۱۰- تفویض صلاحیت رسیدگی قضیه از یک دیوان ستره محکمه به دیوان دیگر عندالایجاب.
- ۱۱- انجام سایر وظایف و صلاحیت های مندرج قانون اساسی، این قانون و سایر اسناد تقنینی.
- تفویض صلاحیت
ماده چهل و یکم:
- رئیس ستره محکمه در صورت مریضی، رخصتی یا غیابت از وظیفه، صلاحیت های خود را به یکی از اعضای ستره محکمه تفویض می نماید.
- دیوان های ستره محکمه
ماده چهل دوم:
- (۱) ستره محکمه متشکل از دیوان های ذیل می باشد:
- ۱- دیوان جزای عمومی.
۲- دیوان امنیت عامه.
۳- دیوان مدنی و حقوق عامه.
۴- دیوان تجارتي.

۵- د نظامي جرمونو او داخلي او خارجي امنيت پر ضد جرمونو ديوان.

(۲) د سترې محکمې د هر یوه دیوان ریاست د سترې محکمې یو غړی په غاړه لري چې د سترې محکمې د عالي شوري د تصویب پر بنسټ ټاکل کېږي.

د ديوان د رئیس واک

دري څلورېننمه ماده:

د ديوانونو رئیسان لاندې دندې او واکونه لري:

- ۱- د اړوند ديوان د فعالیت رهبري کول.
- ۲- د اړوند ديوان د غونډو جوړول او له هغو څخه ریاست کول.
- ۳- د اړوند ديوان د چارو تنظیمول او عالي شوري ته د رپوټ وړاندې کول.
- د ديوان د رئیس په غیاب کې، د سترې محکمې رئیس د سترې محکمې یو تن غړی د ديوان د سرپرست په توګه ګمارل.

۵- ديوان جرایم عسکری، جرایم نظامی و جرایم علیه امنیت داخلی و خارجي.

(۲) ریاست هر یک از ديوان های ستره محکمه را یکی از اعضای ستره محکمه به عهده دارد که به اساس تصویب شورای عالی ستره محکمه تعیین می گردد.

صلاحیت رئیس ديوان

ماده ټولې و سولم:

رؤسای ديوان ها دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشند:

- ۱- رهبری فعالیت ديوان مربوط.
- ۲- تدویر جلسات ديوان مربوط و ریاست از آن.
- ۳- تنظیم امور ديوان مربوط و ارائه گزارش به شورای عالی.
- در غیاب رئیس ديوان، رئیس ستره محکمه یکنفر از اعضای ستره محکمه را به حیث سرپرست ديوان توظیف می نماید.

قضايي مستشاران

خلور خلوبننتمه ماده:

(۱) ستره محکمه قضايي مستشاران لري چې د اړتيا له مخې په هر ديوان کې گمارل کېږي.

(۲) د سترې محکمې مستشاران د هغه اشخاصو له منځ څخه ټاکل کېږي چې د بشپړ اهليت، کفايت، درايت لرونکي وي او لږترلږه پنځلس کاله بالفعل تجربه او قضايي خدمت ولري.

(۳) د مستشارانو شمېر د سترې محکمې لخوا تثبيت او د قضائيه قوې د تشکيل او بودجې د تنظيم او ترتيب په وخت کې په پام کې نيول کېږي.

د مستشارانو دندې

پنځه خلوبننتمه ماده:

د سترې محکمې مستشاران وارد شوي قضايي تحليل او ارزوي، رپورټ يې په قضايي غونډو کې وړاندې کوي او د رپورټ او د قضايي د تحليل او ارزونې له سموالي (صحت) څخه مستقيم مسئوليت لري.

مستشاران قضايي

ماده ټول وچهارم:

(۱) ستره محکمه داراي مستشاران قضائى مي باشد که حسب ضرورت در هر ديوان توظيف مي گردند.

(۲) مستشاران ستره محکمه از ميان اشخاصى تعيين مي گردند که داراي اهليت، کفايت و درايت کامل بوده، حداقل پانزده سال تجربه و خدمت بالفعل قضائى داشته باشند.

(۳) تعداد مستشاران از طرف ستره محکمه تثبيت و حين تنظيم تشکيل و ترتيب بودجه قوه قضائيه مدنظر گرفته مي شود.

وظايف مستشاران

ماده ټول و پنجم:

مستشاران ستره محکمه قضايي وارده را تحليل و ارزيايي نموده گزارش آنرا در جلسات قضائى ارائه مي نمايند و از صحت گزارش تحليل و ارزيايي قضيه مسئوليت مستقيم دارند.

د فعاليت ډول

شپږ څلوېښتمه ماده:

د قضايي مستشارانو د فعاليت ډول د جلا مقررې په واسطه تنظيمېږي.

د فيصلې نقض او تحتاني محكمې ته

يې ارجاع كول

اووه څلوېښتمه ماده:

(۱) كه چېرې د سترې محكمې ديوان د اعتراض لاندې فيصلې د څېړنې په وخت كې ومومي چې د تحتاني محكمې فيصله له قانون سره په مخالفت كې يا د هغې په تطبيق يا تاويل كې په خطاء سره صادره شوېده، فيصله نقضوي او د حكم د صادرولو په غرض يې د قانون مطابق، لاندنۍ محكمې ته راجع كوي.

(۲) په هغه صورت كې چې خطاء د قانون په تطبيق يا خطاء د هغه په تاويل كې د فيصلې په پايله كې اغېزمنه نه وي او حكم اساساً صحيح او له قانون سره موافق وي، اړوند ديوان كولى شي له تصحيح وروسته هغه تاييد كړي.

(۳) د سترې محكمې ديوان كولى شي په

طرز فعاليت

ماده چهل و ششم:

طرز فعاليت مستشاران قضائى طبق مقررۀ جداگانه تنظيم مى گردد.

نقض فيصله و ارجاع آن به محكمۀ

تحتاني

ماده چهل و هفتم:

(۱) هرگاه ديوان ستره محكمه حين رسيدگى فيصلۀ مورد اعتراض، دريابد كه فيصلۀ محكمۀ تحتاني در مخالفت با قانون يا خطاء در تطبيق يا تاويل آن صادر گرديده است، فيصله را نقض و غرض صدور حكم مطابق قانون به محكمۀ تحتاني ارجاع مى نمايد.

(۲) در صورتى كه خطاء در تطبيق قانون يا خطاء در تاويل آن در نتيجه فيصله مؤثر نبوده و حكم اساساً صحيح و موافق قانون باشد، ديوان مربوط مى تواند بعد از تصحيح آنرا تاييد نمايد.

(۳) ديوان ستره محكمه مى تواند

در صورت ملاحظه موارد نقض در فيصله، گرچه در اعتراض معترض به آن تصريح نشده باشد، نیز اتکاء نماید.

(۴) هرگاه ديوان ستره محكمه حين رسيدگي فيصله مورد اعتراض در قضايای جزائی دريابد که فيصله محكمه تحتانی در مخالفت با قانون يا خطاء در تطبيق يا تأويل آن صادر شده است. فيصله را نقض و غرض صدور حکم مطابق قانون به محكمه تحتانی ارجاع می نماید.

ارجاع به سبب بطلان

ماده چهل و هشتم:

(۱) هرگاه ديوان ستره محكمه فيصله مورد اعتراض را به سبب بطلان در حکم يا بطلان در اجراءات اساسی مؤثر در حکم نقض نماید، قضيه را با ذکر صريح دلائل به محكمه حاکمه ارجاع می دارد.

محكمه حاکمه موضوع مفوضه را

فيصله کي د نقض د مواردو په کتنې سره، که څه هم چې د معترض په اعتراض کې پر هغې تصريح شوی نه وي، هم اتکاء وکړي.

(۴) که چېرې د سترې محکمې ديوان په جزايي قضيو کې تر اعتراض لاندې فيصلې د څېړنې په وخت کې ومومي چې د لاندنۍ محکمې فيصله له قانون سره په مخالفت کې يا د هغه په تطبيق يا تأويل کې په خطاء سره صادره شوېده، پرېکړه نقضوی او دقانون مطابق د حکم صادرولو په غرض يې لاندنۍ محکمې ته راجع کوي.

د بطلان په سبب ارجاع

اته څلوېښتمه ماده:

(۱) که چېرې د سترې محکمې ديوان تر اعتراض لاندې فيصله په حکم کې د بطلان يا په حکم کې داغېزمنو بنسټيزو اجراءاتو د بطلان په سبب نقض کړي، قضيه د دليلونو په صريح ذکر کولو سره حاکمه محکمې ته ارجاع کوي.

حاکمه محكمه مفوضه موضوع د هغو

توسط قضاتیکه در صدور حکم قبلی شرکت نکرده باشند، رسیدگی می کند.

(۲) هرگاه حکم صادره جدید باز هم مورد اعتراض قرار گیرد و دیوان ستره محکمه آنرا وارد تشخیص دهد، حکم را نقض نموده و موضوع را با رهنمود کامل غرض رسیدگی مجدد به محکمه مماثل نهایی ارجاع می نماید. حکم محکمه مماثل نهایی می باشد.

واجب التعمیل بودن فیصله ها و

قرارها

ماده چهل ونهم:

احکام، قرارها و رهنمودهای محاکم فوقانی در مورد رسیدگی مجدد قضایا بر محاکم تحتانی واجب التعمیل می باشد.

آمریت عمومی اداری قوه قضائیه

ماده پنجاهم:

(۱) به منظور تنظیم بهتر امور اجرائی، اداری و قضائی و تأمین اصلاحات لازم،

قاضیانو په واسطه چې د دمخه حکم په صادرېدو کې یې ګډون نه وي کړی، څېړي.

(۲) که چېرې نوی صادر شوی حکم بیا هم تر اعتراض لاندې راشي او د سترې محکمې دیوان هغه وارد تشخیص کړي، حکم نقضوي او موضوع له بشپړ لارښود سره د بیا څېړنې په غرض مماثلې محکمې ته ارجاع کوي. د مماثلې محکمې حکم وروستی (نهایی) دی.

د فیصلو او قرارونو واجب التعمیل

والی

نهه څلوېښتمه ماده:

د قضیو د بیا څېړنې په هکله د فوقانی محکمو حکمونه، قرارونه او لارښودونه پرلاندنی محکمو باندې واجب التعمیل دي.

د قضائیه قوې اداري عمومی آمریت

پنځوسمه ماده:

(۱) د اجرائی، اداري او قضایي چارو د ښه تنظیم او د لازمو اصلاحاتو د تأمین په

- منظور، د قضائیه قوې اداري عمومي
 آمریت فعالیت کوی چې په سرکې یې
 عمومي امر قرار لري.
- (۲) د قضائیه قوې اداري عمومي امر د
 لاندې صفتونو لرونکی وي:
- ۱- د افغانستان تابعیت ولري.
 ۲- د مقررېدو په وخت کې یې سن له
 (۳۵) کلونو څخه لږ نه وي.
 ۳- د لوړو تحصیلاتو لرونکی وي او د
 قضاء په اداري چارو کې کافي تجربه
 ولري.
 ۴- د ښه سیرت او ښکې شهرت لرونکی
 وي.
 ۵- د محکمې لخوا د بشري ضد جرمونو
 او جنایت په ارتکاب یا له سیاسي حقوقو
 څخه په حرمان محکوم شوی نه وي.
- (۳) د قضائیه قوې اداري عمومي امر د
 سترې محکمې په وړاندیز او د جمهور
 رئیس په منظوری- ټاکل کېږي.
- مسلکې او اداري ادارې
 یو پنځوسمه ماده:
- ستره محکمه د مسلکې او اداري ادارو
 آمریت عمومي ادارې قوه قضائیه،
 فعالیت نموده که در رأس آن آمر
 عمومی قرار دارد.
- (۲) آمر عمومی ادارې قوه قضائیه دارای
 اوصاف ذیل می باشد:
- ۱- تابعیت افغانستان را داشته باشد.
 ۲- سن وی حین تقرر از (۳۵) سال
 کمتر نباشد.
 ۳- دارای تحصیلات عالی بوده و در
 امور ادارې قضاء تجربه کافی داشته
 باشد.
 ۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک
 باشد.
 ۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم
 ضد بشری و جنایت یا بحرمان از حقوق
 سیاسی محکوم نشده باشد.
- (۳) آمر عمومی ادارې قوه قضائیه به
 پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس
 جمهور تعیین می گردد.
- ادارات مسلکې و ادارې
 ماده پنجاه و یکم:
- ستره محکمه دارای ادارات مسلکې و

اداری می باشد که در چوکات آمریت عمومی اداری قوه قضائیه فعالیت می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت ادارات مسلکی و اداری ستره محکمه طبق مقررات و لوایح مربوط، تنظیم می شود.

فصل سوم

تشکیل، ترکیب و صلاحیت

محاکم استیناف

تشکیل

ماده پنجاه و دوم:

در مرکز هر ولایت یک محکمه استیناف تشکیل می گردد.

محکمه استیناف مرکب از رئیس عمومی، رؤسای دیوان ها، و اعضاء می باشد.

رئیس عمومی محکمه استیناف از میان قضاتی تعیین می گردد که دارای اهلیت، درایت کامل و تجربه قضائی حداقل (۱۰) سال باشد.

رئیس دیوان جزای عمومی در عین حال معاون رئیس محکمه استیناف نیز

لرونکی ده چی د قضائیه قوی د اداری عمومی آمریت په چوکات کې فعالیت کوي.

د سترې محکمې د مسلکي او اداری ادارو تشکیل او د فعالیت ډول د اړوندو مقرراتو او لایحو مطابق تنظیمېږي.

درېم فصل

د استیناف محکمو تشکیل،

ترکیب او واک

تشکیل

دوه پنخوسمه ماده:

د هر ولایت په مرکز کې د استیناف یوه محکمه جوړېږي.

د استیناف محکمه له عمومی رئیس، د دیوانونو له رئیسانو او غړو څخه مرکبه ده.

د استیناف محکمې عمومی رئیس د هغو قاضیانو له منځ څخه ټاکل کېږي چې د اهلیت، بشپړ درایت او لږ تر لږه (۱۰) کاله قضایي تجربې لرونکی وي.

د عمومی جزاء د دیوان رئیس په عین حال کې د استیناف د محکمې د رئیس

مرستیال هم دی.

می باشد.

د محکمو د دیوانونو ترکیبترکیب دیوان های محاکم

دري پنخوسمه ماده:

ماده پنجاه وسوم:

د استیناف محکمې لاندې دیوانونه

محاکم استیناف دارای دیوان های آتی

لري:

می باشند:

۱- د عمومي جزاء دیوان.

۱- دیوان جزای عمومی.

۲- د عامه امنیت دیوان.

۲- دیوان امنیت عامه.

۳- د مدني او شخصیه احوالو دیوان.

۳- دیوان مدنی و احوال شخصیه.

۴- د عامه حقوقو دیوان.

۴- دیوان حقوق عامه.

۵- سوداگریز دیوان.

۵- دیوان تجارتي.

په هر دیوان کې د قضايي غړو شمېر له

تعداد اعضای قضائی در هر دیوان از

(۶) تنو څخه زیاتېدی نشي.

(۶) نفر بیشتر بوده نمی تواند.

د فیصلو او قرارونو څېړلرسیدگی فیصله ها و قرار ها

څلورپنخوسمه ماده:

ماده پنجاه و چهارم:

د استیناف محکمه د بنکتنی.

محکمه استیناف فیصله و قرارهای

محکمو فیصلې او قرارونه په

محاکم تحتانی را در احوال وترتیبی که

هغو احوالو او ترتیب کې چې پدې قانون

در این قانون و قوانین مربوط تصریح

او اړوندو قوانینو کې تصریح شویدي، بیا

گردیده است، مجدداً رسیدگی می

څیړي.

نماید.

د استیناف محکمه په خپله څېړنه کې د

محکمه استیناف در رسیدگی خویش

دعوي ټول حالات او کوايف تر غور

تمام حالات و کوائف دعوی راتحت غور

لاندې نیسي، کولی شي د بنکتنیو محکمو

قرار داده، فیصله های محاکم تحتانی را

فیصلې تصحیح، نقض، تعدیل، تأیید او یا لغو کړي.

د فیصلو او قرارونو قطعیت

پنځه پنځوسمه ماده:

د استیناف محکمو فیصله او قرارونه په لاندې حالاتو کې قطعي او نهایی دي:

۱- په صادر شوي حکم باندې د اړخونو د قناعت په حال کې.

۲- د فرجام غوښتنې د مودې د تېرېدو په حال کې.

۳- په هغه صورت کې چې په مدني، عامه حقوقو او د شخصیه احوالو په قضیو کې د مدعابها ارزښت تر دوو سوو زرو افغانیو او په سوداگریزو قضیو کې تر پنځه سوو زرو افغانیو پورې وي.

۴- په هغه صورت کې چې د قضیې جرمي ماهیت هغه قباحت یا جنحه وي چې په هغه کې یوازې د نقدي مجازاتو حکم شوی وي.

۵- نور هغه موارد چې په قانون کې اټکل شويدي.

می تواند طبق احکام قانون تصحیح، نقض، تعدیل، تأیید و یا لغو نماید.

قطعیت فیصله ها و قرارها

ماده پنجاه و پنجم:

فیصله و قرارهای محاکم استیناف در احوال ذیل قطعی و نهائی می باشد:

۱- در حال قناعت طرفین دعوی به حکم صادره.

۲- در حال انقضای میعاد فرجام خواهی.

۳- در صورتی که ارزش مدعابها در قضایای مدنی، حقوق عامه و احوال شخصیه الی دو صد هزار و در قضایای تجارتي الی پنجمصد هزار افغانی باشد.

۴- در صورتی که ماهیت جرمی قضیه قباحت یا جنحه ای باشد که در آن صرف مجازات نقدی حکم شده باشد.

۵- سایر مواردیکه در قانون پیش بینی گردیده است.

وظايف و صلاحيت هاى رئيس محكمة استيناف	د استيناف محكمې د رئيس دندې او واكونه
ماده پنجاه وششم:	شپږپنځوسمه ماده:
رئيس محكمة استيناف داراى وظايف و صلاحيت هاى ذيل مى باشد:	د استيناف محكمې رئيس د لاندې دندو او واكونو درلودونكى دى:
۱- رهبرى و تنظيم فعاليت ديوان ها و شعبات ادارى مربوط.	۱- د اړوندو ديوانونو او اداري څانگو د فعاليت لارښوونه او تنظيمول.
۲- رياست جلسات ديوان ها، عندالاقضاء.	۲- عندالاقضاء د ديوانونو د غونډو رياست كول.
۳- توظيف مؤقت عضو يك ديوان به ديوان ديگر.	۳- په مؤقت ډول د يوه ديوان د غړي توظيفول بل ديوان ته.
۴- توظيف يكي از قضات محكمة استيناف به محاكم ابتدائيه حوزه مربوط در صورت ضرورت و يا توظيف يكي از اعضاى محكمة ابتدائيه شهرى يا محكمه ولسوالى مؤقتاً به يكدیگر.	۴- د اړتيا په صورت كې د استيناف محكمې له قضاتو څخه د يوه، د اړوندې حوزې ابتدائيه محكمو ته توظيفول او يا د ښاري ابتدائيه محكمې له غړو څخه يا د ولسوالۍ د محكمې د يوه مؤقتاً يوې بلې ته توظيفول.
۵- توحيد تجارب قضايى ديوان هاى مربوط.	۵- د اړوندو ديوانونو د قضايي تجربو توحيدول.
۶- ارائه گزارش از فعاليت محاكم و ديوان هاى مربوط به ستره محكمه.	۶- سترې محكمې ته د اړوندو محكمو او ديوانونو له فعاليت څخه د رپوټ وړاندې كول.

د غونډو رهبري

اووه پنځوسمه ماده:

د استيناف محکمو د ديوانونو رئيسان د اړوندو ديوانونو غونډې رهبري کوي او په هغه صورت کې چې د استيناف محکمې رئيس د ديوان د قضايي غونډې رياست وکړي، پدې حالت کې د ديوان رئيس د اړوند ديوان غړی گڼل کېږي.

مسئوليت

اته پنځوسمه ماده:

د استيناف محکمې رئيس او د ديوانونو رئيسان له خپلو ورسپارل شوو دندو څخه فردي مسئوليت لري او د حکم له کيفيت، د قضيو د څېړنې د مودې، د قانون د تطبيق له سموالي او د خپلو صادر وکړو فيصلو او قرارونو له مدلل والي څخه له گډهون کوونکو قاضيانو سره گډه مسئوليت لري.

کار کوونکي او اداري څانگې

نهه پنځوسمه ماده:

د استيناف محکمې رياست او د هغه اړوند ديوانونه د اداري کارکوونکو او

رهبري جلسات

ماده پنجاه وهفتم:

رؤسای ديوان های محکمه استيناف جلسات ديوان های مربوط را رهبري می نمايند و در صورتی که رئيس محکمه استيناف جلسه قضائی ديوان را رياست نمايد، در اين حالت رئيس ديوان عضو ديوان مربوط پنداشته می شود.

مسئوليت

ماده پنجاه وهشتم:

رئيس محکمه استيناف و رؤسای ديوان ها از وظايف محوله خود مسئوليت فردي داشته و از کيفيت حکم، ميعاد رسيدگی قضایا، صحت تطبيق قانون و مدلل بودن فيصله ها و قرارها صادره خویش با قضات شرکت کننده مسئوليت مشترک دارند.

کارکنان و شعبات اداري

ماده پنجاه ونهم:

رياست محکمه استيناف و ديوان های مربوط آن دارای کارکنان و شعبات

ځانگو درلودونکي دي چې دندي او د
فعاليت ډول يې په جلا مقرره کي
تنظيمېږي.

د نظامي استيناف محکمه

شپيتمه ماده:

د نظامي استيناف محکمه د لا ندي
ديوانونو څخه جوړه ده:

۱- د افسرانو، بريدملانو او ساتنمنانو د
جرمونو ديوان.

۲- د سرتېرو د جرمونو ديوان.

د نظامي استيناف محکمې ديوانونه هغه
قضيه چې نظامي ابتدائيه محکمو
ابتداءً څېړلې وي، د استيناف په پړاو کې
څېړي.

د افسرانو بريدملانو او ساتنمنانو د
جرمونو د ديوان رئيس په عين حال کې
د نظامي استيناف دمحمکې د رئيس
مرستيال دی.

د نظامي استيناف د محکمې رئيس له
خپلو اجراتو څخه سترې محکمې ته
رپوت ورکوي.

د نظامي استيناف د محکمې مقر د کابل

اداري مي باشند که وظايف و طرز
فعاليت شان در مقررۀ جداگانه تنظيم
مي گردد.

محکمه استيناف عسکري

ماده شصتم:

محکمه استيناف عسکري متشکل از
ديوان های ذيل مي باشد:

۱- ديوان جرايم افسران، بريدملان و
ساتنمنان.

۲- ديوان جرايم سربازان.

ديوان های محکمه استيناف عسکري
قضايائي را که محاکم ابتدائيه عسکري
ابتداءً رسيدگي نموده، در مرحله
استيناف رسيدگي مي نمايد.

رئيس ديوان جرايم افسران، بريدملان و
ساتنمنان در عين حال معاون رئيس
محکمه استيناف عسکري
مي باشد.

رئيس محکمه استيناف عسکري از
اجراآت خود به ستره محکمه گزارش
مي دهد.

مقر محکمه استيناف عسکري در شهر

په بنار کې دى.

ستره محكمه د اړتيا په صورت کې ددې قانون پر بنسټ په ولايتونو کې د نظامي استيناف محكمې د جمهور رئيس د منظورۍ وروسته جوړوي.

خلورم فصل

د ابتدائيه محكمو تشكيل،

تركيب او واك

د ابتدائيه محكمو تشكيل

يو شپيتمه ماده:

د هرې استيناف محكمې په قضايي حوزه کې ابتدائيه محكمې په لاندې ترتيب سره جوړېږي:

۱- بناري ابتدائيه محكمه.

۲- سوداگريزه ابتدائيه محكمه.

۳- د شخصيه احوالو (د كورنۍ د چارو) ابتدائيه محكمه.

۴- د ماشومانو ابتدائيه محكمه.

۵- د ولسوالۍ ابتدائيه محكمه.

كابل قرار دارد.

ستره محكمه در صورت ضرورت محاكم استيناف عسكري را مطابق احكام اين قانون بعد از منظوري رئيس جمهور در ولايات ايجاد مي نمايد.

فصل چهارم

تشكيل، تركيب و صلاحيت

محاكم ابتدائيه

تشكيل محاكم ابتدائيه

ماده شصت و يكم:

در حوزه قضائي هر محكمه استيناف، محاكم ابتدائيه به ترتيب ذيل تشكيل مي گردد:

۱- محكمه ابتدائيه شهرى.

۲- محكمه ابتدائيه تجارتي.

۳- محكمه ابتدائيه احوال شخصيه (امور خانواده).

۴- محكمه ابتدائيه اطفال.

۵- محكمه ابتدائيه ولسوالۍ.

د بناري ابتدائيه محكمې ديوانونه

دوه شپيتمه ماده:

(۱) د ولايت د مركز بناري ابتدائيه محكمه د لاندې ديوانونو لرونكې ده:

۱- د عمومي جزاء ديوان.

۲- مدني ديوان.

۳- د عامه حقوقو ديوان.

۴- د عامه امنيت ديوان.

۵- د ترافيكي جرمونو ديوان.

(۲) ددې مادې په (۱) فقره كې درج شوي ديوانونه، هر يو له رئيس او حداكثر (۴) غړو څخه جوړ دي.

د بناري ابتدائيه محكمې رئيس كولاى شي د اړتيا په صورت كې د يوه ديوان غړى بل ديوان ته په مؤقت ډول توظيف كړي.

(۳) ستره محكمه كولى شي عندالضرورت نورې بناري ابتدائيه محكمې د ولايتونو د استيناف د محكمو په چوكاټ كې د جمهور رئيس له منظوري وروسته جوړې كړي.

ديوان هاي محكمه ابتدائيه شهري

ماده شصت و دوام:

(۱) محكمه ابتدائيه شهري مركز ولايت داراي ديوان هاي ذيل مي باشد:

۱- ديوان جزاي عمومي.

۲- ديوان مدني.

۳- ديوان حقوق عامه.

۴- ديوان امنيت عامه.

۵- ديوان جرايم ترافيكي.

(۲) ديوان هاي مندرج فقره (۱) اين ماده، هر يك مركب از رئيس و حداكثر (۴) عضو مي باشد.

رئيس محكمه ابتدائيه شهري مي تواند در صورت ضرورت عضو يك ديوان را موقتاً به ديوان ديگر توظيف نمايد.

(۳) ستره محكمه مي تواند عندالضرورت محاكم ابتدائيه شهري ديگري را در چوكات محاكم استيناف ولايات بعد از منظوري رئيس جمهور ايجاد نمايد.

رسیدگی قضایا توسط دیوان های	د اړوندو دیوانونو په واسطه د قضیو
مربوط	څېړنه
ماده شصت و سوم:	درې شپېتمه ماده:
محاکم ابتدائیه شهری مراکز ولایات قضایای ذیل را توسط دیوانهای مربوط در مرحله ابتدائی طبق احکام قانون رسیدگی می نمایند:	د ولایتونو د مرکزونو بنساري ابتدائیه محکمې لاندې قضیې د اړوندو دیوانونو په واسطه په ابتدائی پړاو کې، د قانون د حکمونو مطابق څېړی:
۱- رسیدگی قضایای مربوط به جزای عمومی توسط دیوان جزای عمومی.	۱- په عمومی جزاء پورې د اړوندو قضیو څېړل د عمومی جزاء د دیوان په واسطه.
۲- رسیدگی به دعاوی مدنی بین اشخاص حقیقی و اشخاص حکمی، توسط دیوان مدنی.	۲- د مدنی دیوان په واسطه د حقیقی اشخاصو او حکمی اشخاصو ترمنځ د مدنی دعواو وڅېړل.
۳- رسیدگی قضایای مدنی متنازع فیه بین اشخاص حقیقی و دولت یا بین اشخاص حکمی و دولت، توسط دیوان حقوق عامه.	۳- د عامه حقوقو د دیوان په واسطه د حقیقی اشخاصو او دولت یا د حکمی اشخاصو او دولت ترمنځ د متنازع فیه مدنی قضیو څېړل.
۴- رسیدگی قضایای جزائی مربوط به امنیت و منفعت عامه، قاچاق مواد مخدر و سایر جرایم مطابق احکام قانون، توسط دیوان امنیت عامه.	۴- د قانون د حکمونو سره سم، په امنیت او عامه کتو، د مخدر و موادو په قاچاقو او نورو جرمونو پورې د اړوندو جزایي قضیو څېړل، د عامه امنیت د دیوان په واسطه.

۵- په ترافیکی پېښو پورې د اړوندو جزایي قضیو څېړل، د ترافیکی جرمونو د دیوان په واسطه.

د دیوانونو رهبري

څلور شپېتمه ماده:

د ښاري ابتدائیه محکمې رئیس، د دیوانونو د قضایي او اداري فعالیتونو رهبري او تنظیم په غاړه لري او عنداللزوم د هغو په غونډو کې ګډون کوي.

د ښاري ابتدائیه محکمې د دیوانونو رئیسان د اړوندو دیوانونو غونډې رهبري کوي.

په هغه صورت کې چې د ابتدائیه محکمې رئیس، د دیوان قضایي غونډه رهبري کړي، پدې حالت کې د دیوان رئیس، د اړوند دیوان غړی ګڼل کېږي.

د عمومي جزاء د دیوان رئیس په عین حال د ولایت د ښاري ابتدائیه محکمې د رئیس مرستیال دی.

سوداګریزه ابتدائیه محکمه

پنځه شپېتمه ماده:

د هر ولایت په مرکز کې عندالضرورت

۵- رسیدګی قضایای جزائی مربوط به حادثات ترافیکی، توسط دیوان جرایم ترافیکی.

رهبری دیوان ها

ماده شصت و چهارم:

رئیس محکمه ابتدائیه شهری، رهبری و تنظیم فعالیت های قضائی و اداری دیوان ها را بعهده داشته، عنداللزوم در جلسات آنها اشتراک می نماید.

رؤسای دیوان های محکمه ابتدائیه شهری جلسات دیوان های مربوط را رهبری می نمایند.

در صورتی که رئیس محکمه ابتدائیه، جلسه قضائی دیوان را رهبری نماید، در این حالت رئیس دیوان، عضو دیوان مربوط پنداشته می شود.

رئیس دیوان جزای عمومی در عین حال معاون رئیس محکمه ابتدائیه شهری ولایت می باشد.

محکمه ابتدائیه تجارتي

ماده شصت و پنجم:

در مرکز هر ولایت محکمه ابتدائیه

تجارتی عندالضرورت ایجاد می گردد که مرکب از رئیس و چهار عضو می باشد.

در مراکز ولایاتی که محکمه ابتدائیه تجارتی موجود نباشد، رسیدگی به قضایای تجارتی از صلاحیت دیوان مدنی محکمه ابتدائیه شهری می باشد.

محکمه ابتدائیه احوال شخصیه (امور خانواده)

ماده شصت و ششم:

در مرکز هر ولایت، محکمه ابتدائیه احوال شخصیه (امور خانواده) عندالافتضاء ایجاد می گردد که مرکب از رئیس و دو عضو می باشد.

در مراکز ولایاتی که محکمه ابتدائیه احوال شخصیه ایجاد نشده باشد، رسیدگی قضایای احوال شخصیه از صلاحیت دیوان مدنی محکمه ابتدائیه شهری آن می باشد.

محکمه ابتدائیه اطفال

ماده شصت و هفتم:

(۱) در مرکز هر ولایت محکمه ابتدائیه

سوداگریزه ابتدائیه محکمه جوړپړي چې له رئیس او څلورو غړو څخه مرکبه ده.

د هغو ولایتونو په مرکزونو کې چې سوداگریزه ابتدائیه محکمه موجوده نه وي، د سوداگریزو قضیو څپرل، د ښاري ابتدائیه محکمې د مدني دیوان واک دی.

د شخصیه احوالو (د کورنۍ د چارو) ابتدائیه محکمه

شپږ شپږمه ماده:

د هر ولایت په مرکز کې عندالافتضاء د شخصیه احوالو (د کورنۍ د چارو) ابتدائیه محکمه جوړپړي چې له رئیس او دوو غړو څخه مرکبه ده.

د هغو ولایتونو په مرکزونو کې چې د شخصیه احوالو ابتدائیه محکمه جوړه شوې نه وي، د شخصیه احوالو د قضیو څپرل د هغو د ښاري ابتدائیه محکمې د مدني دیوان واک دی.

د اطفالو ابتدائیه محکمه

اووه شپږمه ماده:

(۱) د هر ولایت په مرکز کې د ماشومانو

- ابتدائيه محكمه جو رپري چي له رئيس او دريو غرو خنجه مرکه ده. په هغو ولايتونو کي چي د کار حجم زيات وي، د اړتيا له مخي زيات غري توظيف کېدی شي.
- (۲) د رئيس د غيابت په صورت کي د هغه دندې او واکونه، داسي يوه غري ته چي زياته قضايي سابقه ولري، سپارل کېږي.
- (۳) د هغو ولايتونو په مرکزونو کي چي د اطفالو ابتدائيه محكمه جوړه شوې نه وي، د اطفالو د سرغړونو خپرل د ولايت د مرکز د بناري ابتدائيه محکمي د عمومي جزاء د ديوان په واسطه او په ولسواليو کي د ولسوالۍ د محکمو په واسطه صورت مومي.
- (۴) په هغه صورت کي چي د اطفالو د محکمي غري کمبود يا غايب وي، د اړوند ولايت د استيناف د محکمي رئيس، د استيناف د محکمي يو قضايي غري د نصاب د بشپړېدو په منظور د اطفالو محکمي ته په مؤقته توگه توظيفوي.
- (۵) د اطفالو د سرغړونو خپرل د اړوند قانون د حکمونو پر بنسټ صورت مومي.
- اطفال ايجاد مي گردد که مرکب از رئيس و سه عضو مي باشد. در ولاياتيکه حجم کار زياد باشد، اعضاي بيشتري بر طبق ضرورت توظيف شده مي توانند.
- (۲) در صورت غيابت رئيس وظيف و صلاحيت هاي وي به يکي از اعضاي که داراي سابقه بيشتري قضائي باشد، تفويض مي گردد.
- (۳) در مراکز ولاياتي که محکمه اطفال ايجاد نشده باشد، رسيدگي به تخلفات اطفال توسط ديوان جزاي عمومي محکمه ابتدائيه شهري مرکز ولايت و در ولسوالي ها، توسط محاکم ولسوالي صورت مي گيرد.
- (۴) در صورتي که عضو محکمه اطفال کمبود يا غايب باشد، رئيس محکمه استيناف ولايت مربوط يک عضو قضائي رياست محکمه استيناف را به منظور تکميل نصاب به محکمه اطفال طور مؤقت توظيف مي نمايد.
- (۵) رسيدگي به تخلفات اطفال طبق احکام قانون مربوط صورت مي گيرد.

د ولسوالۍ د ابتدائيه محکمې واک

اته شپېتمه ماده:

د ولسوالۍ ابتدائيه محکمه د عمومي جزاء مدني او شخصيه احوالو (د کورنۍ د چارو) ټولې قضیې چې د قانون د حکمونو پر بنسټ د هغې په وړاندې اقامه کېږي، څېړي.

ترکیب

نهه شپېتمه ماده:

د ولسوالۍ ابتدائيه محکمه له رئیس او دوو غړو څخه مرکبه ده. په هغو ولسوالیو کې چې غړي یې کمبود وي، د قضیو څېړل له دريو څخه د لږو قاضیانو په واسطه صورت موندلی شي.

که چېرې د ولسوالۍ په ابتدائيه محکمه کې قاضي شتون ونلري، د استیناف د محکمې رئیس د استیناف د محکمې له قضاتو څخه یو، په مؤقته توګه توظیفوي.

د رئیس د غیابت په صورت کې د هغه دندې او واکونه یوه داسې غړي ته چې زیاته قضایي سابقه ولري، سپارل کېږي.

صلاحیت محکمه ابتدائیه ولسوالی

ماده شصت و هشتم:

محکمه ابتدائیه ولسوالی تمام قضایای جزای عمومی، مدنی و احوال شخصیه (امور خانواده) را که مطابق احکام قانون به پیشگاه آن اقامه می گردد، رسیدگی می نماید.

ترکیب

ماده شصت ونهم:

محکمه ابتدائیه ولسوالی مرکب از رئیس و دو عضو می باشد. در ولسوالی های که اعضاء کمبود باشند، رسیدگی به قضایا توسط کمتر از سه نفر قاضی صورت گرفته می تواند.

هرگاه در محکمه ابتدائیه ولسوالی قاضی وجود نداشته باشد، رئیس محکمه استیناف یکی از قضات محکمه استیناف را موقتاً توظیف می نماید.

در صورت غیابت رئیس، وظایف و صلاحیت های وی به یکی از اعضای که دارای سابقه بیشتر قضائی باشد، تفویض می گردد.

په جزایي قضیو کې د واکمنې

محکمې ټاکل

اویایمه ماده:

(۱) تورن په هغه محکمه کې محاکمه کېږي چې ددې قانون او نورو قوانینو د حکمونو پر بنسټ د څېړلو واک یې لري. په هغه صورت کې چې شخص د متعددو جرمونو مرتکب شي چې د واک له لحاظه د جلا محکمو تابع وي، څېړل یې په هغه محکمه کې صورت مومي چې د ډېر شدید جرم د څېړلو واک لري. په هغه صورت کې چې ارتکابي جرمونه د مجازاتو له لحاظه په یوه درجه کې وي، هغه محکمه چې پر تورن باندې د لگول شوو تورو څېړل یې پیل کړې دي، د محاکمې واک لري.

(۲) که چېرې شخص د متعددو جرمونو مرتکب شي چې د واک له لحاظه د دوو (اختصاصي او عمومي) محکمو تابع وي، د څېړلو واک یې د جرم د ماهیت په اعتبار هره یوه اړونده محکمه لري. په هغه صورت کې چې ارتکابي جرمونه د نه

تعیین محکمه ذیصلاح در قضایای

جزائی

ماده هفتادم:

(۱) متهم در محکمه ای محاکمه می گردد که مطابق به احکام این قانون و سایر قوانین صلاحیت رسیدگی آن را دارد. در صورتی که شخص مرتکب جرایم متعددی گردد که از حیث صلاحیت تابع محاکم جداگانه باشد، رسیدگی به آن در محکمه ای صورت می گیرد که صلاحیت رسیدگی شدیدترین جرم را دارد. در صورتی که جرایم ارتکابی از لحاظ مجازات در یک درجه باشد، محکمه که رسیدگی به اتهامات وارده بر متهم را آغاز کرده است، صلاحیت محاکمه را دارد.

(۲) هرگاه شخص مرتکب جرایم متعددی گردد که از حیث صلاحیت تابع دو محکمه (اختصاصی و عمومی) باشد، صلاحیت رسیدگی آن را به اعتبار ماهیت جرم هر یک از محاکم مربوط دارا می باشد. در صورتی که جرایم

ارتکابی از نوع جرایم متعدد غیر قابل تجزیه باشد، رسیدگی به آن از صلاحیت محکمه می باشد که صلاحیت رسیدگی به جرم شدیدتر را دارد.

(۳) شرکاء و معاونین جرم در محکمه محاکمه می شوند که فاعل اصلی جرم در آن محاکمه می گردد.

مسئولیت فردی و مشترک

ماده هفتاد و یکم:

رؤسای محاکم ابتدائیه شهری مراکز ولایات و ولسوالی ها و رؤسای دیوان ها از وظایف محوله خود مسئولیت فردی و از کیفیت حکم، میعاد رسیدگی قضایا، صحت تطبیق قانون و مدلل بودن فیصله ها و قرارهای صادره خویش با قضات شرکت کننده مسئولیت مشترک دارند.

قطعیت حکم محکمه ابتدائیه

ماده هفتاد و دوم:

حکم صادره محکمه ابتدائیه در احوال ذیل قطعی می باشد:

تجزیئی و متعددو جرمونو له ډول څخه وي، څپرل يې د هغې محکمې واک دی چې د ډېر شديد جرم د څپرلو واک لري.

(۳) د جرم شریکان او معاونین په هغې محکمې کې محاکمه کېږي چې د جرم اصلي فاعل په هغې کې محاکمه کېږي.

فردی او گډه مسئولیت

یو او یایمه ماده:

د ولایتونو د مرکزونو د بنساري او ولسوالیو د ابتدائیه محکمو رئیسان او د دیوانونو رئیسان له خپلو ورسپارل شوو دندو څخه فردي مسئولیت او د حکم له کیفیت، د قضیو د څېړنې له مودې، د قانون د تطبیق له سموالي (صحت) او د خپلو صادر وکړو فیصلو او قرارونو له مدلل والي څخه له گډون کوونکو قاضیانو سره گډه مسئولیت لري.

د ابتدائیه محکمې د حکم قطعیت

دوه او یایمه ماده:

د ابتدائیه محکمې صادر شوی حکم په لاندې حالاتو کې قطعی دی:

- ۱- په هغه حال کې چې د دعوي اړخونه په صادر شوي حکم باندې قناعت وکړي.
- ۲- په هغه حال کې چې د استیناف غوښتنې موده له اړخونو څخه د یوه له اعتراض پرته تېره شي.
- ۳- په هغه حال کې چې د مدعابها ارزښت له سلو زرو افغانیو څخه زیات نه وي.
- ۴- د قباحت په جرم کې د نغدي مجازاتو په اړه حکم یا په جنحه کې نغدي مجازات تر پنځوسو زرو افغانیو پورې پدې شرط چې په قانون کې د حبس مجازات اټکل شوي نه وي.
- ۵- نور هغه موارد چې په قوانینو کې اټکل شوي دي.

د محکمو اداري څانګې

دري او یایمه ماده:

ابتدائیه محکمې د اداري کارکوونکو او څانګو لرونکي دي چې دندې او د فعالیت ډول یې په اړوندو مقرراتو کې تنظیمېږي.

- ۱- در حالیکه طرفین دعوی به حکم صادره قناعت نمایند.
- ۲- در حالیکه میعاد استیناف طلبی بدون اعتراض یکی از طرفین منقضی گردد.
- ۳- در حالیکه ارزش مدعابها از یکصد هزار افغانی بیشتر نباشد.
- ۴- حکم مبنی بر مجازات نقدی در جرم قباحت یا مجازات نقدی الی پنجاه هزار افغانی در جنحه، مشروط بر اینکه در قانون مجازات حبس پیش بینی نشده باشد.
- ۵- سائری مواردیکه در قوانین پیش بینی شده است.

شعبات اداری محاکم

ماده هفتاد و سوم:

محاکم ابتدائیه دارای کارکنان و شعبات اداری می باشند که وظایف و طرز فعالیت آنها در مقررات مربوط تنظیم می گردد.

پنجم فصل

د سندونو او وثيقو د ثبت ادارې

د ادارې جوړیدل

څلور اويايمه ماده:

د استيناف د هرې محکمې په قضايي حوزه کې د سندونو او وثيقو د ثبت اداره جوړېږي.

د سندونو او وثيقو د ثبت د ادارو رئيس او مسلکي غړي د هغو اشخاصو له جملې څخه چې قضايي واک لري، ټاکل کېږي.

په هغو ولايتونو او ولسواليو کې چې د سندونو او وثيقو د ثبت ادارې جوړې شوې ندي، اړوندې دندې او واکونه ئې بالترتيب ښاري ابتدائيه محکمې او د ولسوالۍ ابتدائيه محکمې لري.

د وثيقو او د سندونو د ثبت ادارې، د اداري کارکوونکو او څانگو درلودونکي دي چې شمېر يې د سترې محکمې لخوا د کار د حجم له مخې ټاکل کېږي.

د وثيقو او د سندونو د ادارو دندې او واکونه د اړوند تقنيني سند پربنسټ

فصل پنجم

ادارات ثبت اسناد و وثايق

ايجاد اداره

ماده هفتاد و چهارم:

در حوزه قضائي هر محکمه استيناف اداره ثبت اسناد و وثايق ايجاد مي گردد.

رئيس و اعضای مسلکي ادارات ثبت اسناد و وثايق از جمله اشخاصی که صلاحيت قضائي دارند، تعيين مي گردند.

در ولايات و ولسوالی هائيکه ادارات ثبت اسناد و وثايق ايجاد نگريده است، وظائف و صلاحيت های مربوط را بالترتيب محاکم ابتدائيه شهري و محاکم ابتدائيه ولسوالی دارا می باشند.

ادارات وثايق و ثبت اسناد، دارای کارکنان و شعبات اداری می باشند که تعداد آنها از طرف ستره محکمه بنا بر حجم کار تعيين می گردد.

وظائف و صلاحيت های ادارات ثبت اسناد و وثايق طبق سند تقنينی مربوط

تنظيمپرې.

د سوداگريزو سندونو ثبتدل

پنځه اويايمه ماده:

د سوداگريزو سندونو او نښو ثبت، په سوداگريزو ابتدائيه محكمو كې صورت مومي. په هغو ولايتونو كې چې سوداگريزه ابتدائيه محكمه شتون نلري، د سوداگريزو سندونو او نښو ثبت په هغه ديوان كې چې سوداگريزه دعوي څپرې، صورت مومي.

رپوټ وركول

شپږ اويايمه ماده:

د ابتدائيه محكمو او د سندونو او وثيقو د ثبت د ادارو رئيسان مكلف دي له خپلو كړنو څخه د استيناف اړوندې محكمې ته رپوټ وركوي.

نظامي ابتدائيه محكمې

اووه اويايمه ماده:

(۱) په ولايت كې د مسلحو قواوو د منسوبينو، پوليسو، د ملي امنيت د مؤظفينو او د نورو عمومي رياستونو، وزارتونو او ادارو چې د نظامي تشكيلاتو

تنظيم مي گردد.

ثبت اسناد تجارتي

ماده هفتاد وپنجم:

ثبت اسناد و علايم تجارتي در محاكم ابتدائيه تجارتي صورت مي گيرد. در ولاياتي كه محكمه ابتدائيه تجارتي وجود ندارد، ثبت اسنادو علايم تجارتي در ديوانيكه به دعوي تجارتي رسيدگي مي نمايد صورت مي گيرد.

گزارش دهی

ماده هفتاد و ششم:

رؤسای محاكم ابتدائيه و ادارات ثبت اسناد و وثايق مكلف اند از اجراءات خود به محكمه استيناف مربوط گزارش ارائه نمايند.

محاكم ابتدائيه عسكری

ماده هفتاد وهفتم:

(۱) به منظور رسيدگي به جرايم وظيفوي منسوبين قواي مسلح، پوليس، مؤظفين امنيت ملي و منسوبين عسكری و ساير رياست هاي عمومي،

- د ولودونکې دنظامي منسوبينو د وظيفوي جرمونو دڅېړنې په منظور نظامي ابتدائيه محکمه جوړېږي.
- (۲) نظامي ابتدائيه محکمې دلاندې ديوانونو لرونکي دي:
- ۱- د مسلحو قواوو ديوان.
  - ۲- د سرحدي قواوو او ملي پوليسو ديوان.
  - ۳- د ملي امنيت د مؤظفينو ديوان.
  - ۴- د نورو وزارتونو او ادارو ديوان چې د نظامي تشکيلاتو لرونکي وي.
  - ۵- دولایتونو د ابتدائيه نظامي محاکم.
- (۳) په هغو ولايتونو کې چې تر اوسه نظامي ابتدائيه محکمې جوړې شوې ندي، اړوندې قضېې د گاونډي ولايت ډېره نېږدې نظامي ابتدائيه محکمه څېړي.
- (۴) ددې مادې په (۱) فقره کې درج شوې محکمې، ورته راغلې قضېې د قانون د حکمونو پر بنسټ ابتداءً څېړي.
- (۵) د مرکزي او ولايتونو د ابتدائيه نظامي محکمو رئيسان د خپلو اجراآتو رپوټ د اړوندې نظامي استيناف محکمې وزارت ها و ادارات دارای تشکيلات عسکري، محاکم ابتدائيه عسکري در هر ولايت ايجاد می گردد.
- (۲) محاکم ابتدائيه عسکري دارای ديوان های ذيل می باشد:
- ۱- ديوان قواي مسلح.
  - ۲- ديوان پوليس ملي و قواي سرحدي.
  - ۳- ديوان مؤظفين امنيت ملي.
  - ۴- ديوان ساير وزارت ها و ادارات دارای تشکيلات عسکري.
  - ۵- محاکم ابتدائيه عسکري ولايات.
- (۳) در ولاياتی که تا کنون محاکم ابتدائيه عسکري ايجاد نگريده، قضايای مربوط را نزديکترين محکمه ابتدائيه عسکري ولايت همجوار مورد رسيدگی قرار می دهد.
- (۴) محاکم مندرج فقره (۱) اين ماده قضايای وارده را طبق احکام قانون ابتداءً رسيدگی می نمايند.
- (۵) رؤسای محاکم ابتدائيه عسکري مرکزی و ولايات از اجراآت خود به رياست محکمه استيناف عسکري مربوط

ته ورکوي.

د څپرني واک

اته اويايمه ماده:

نظامي ابتدائيه محکمې، د لاندې جرمونو د څپرلو واک لري:

۱- هغه جرمونه چې د نظامي منسوب له خوا د دندې د اجراء په وخت کې يا يې د اجراء له امله ارتکاب شوي وي.

۲- هغه جرمونه چې په د نظامي تشکيلاتو کې شامل د ملکي کارکوونکي په واسطه د دندې د اجراء په وخت کې يا په جزوتام، قطعه او تحصيلي يا بنوونيزه مؤسسه کې د هغې د اجراء له امله ارتکاب شوی وي.

۳- د نظامي اسرارو دافشاء او د وسلې، مهماتو، چاودېدونکو موادو، تخنيک او نورو نظامي وسايلو په ورکېدو، پيرلو او پلورلو، سرقت، اختلاس او غير قانوني ترلاسه کولو پورې اړوند جرمونه.

د درانه جرم څپرل

نه اويايمه ماده:

که چېرې يو شمېر ملکي او نظامي

گزارش می دهند.

صلاحیت رسیدگی

ماده هفتاد و هشتم:

محاکم ابتدائیه عسکری صلاحیت رسیدگی جرایم ذیل را دارا می باشند:

۱- جرایمی که حین اجرای وظیفه یا به اثر اجرای آن توسط منسوب عسکری ارتکاب شده باشد.

۲- جرایمی که توسط کارکن ملکي شامل تشکيلات عسکری حین اجرای وظیفه یا به اثر اجرای آن در جزوتام، قطعه، مؤسسه تحصيلی یا تعليمی ارتکاب شده باشد.

۳- جرایم مربوط به افشای اسرار عسکری، مفقودی، خرید و فروش، سرقت، اختلاس و اکتساب غير قانونی سلاح، مهمات، مواد منفلقه، تخنيک و ساير وسايل عسکری.

رسیدگی جرم سنگین

ماده هفتاد ونهم:

هرگاه عدۀ از اشخاص ملکي و عسکری

به ارتکاب یک یا بیش از یک جرم متهم باشند، رسیدگی به قضایای آن مربوط به محکمه ای می باشد که جرم سنگین در حوزه صلاحیت آن ارتکاب گردیده باشد.

در صورتی که جرایم ارتكابی از نگاه مجازات پیش بینی شده در قانون مساوی باشد، صلاحیت رسیدگی جرم مذکور مربوط به محاکم عسکری می باشد.

در جرایم مشترک افسران، بریدملان و ساتنمنان و سربازان، رسیدگی قضیه در مرحله استیناف از صلاحیت دیوان جرایم افسران محکمه استیناف عسکری می باشد.

صلاحیت محاکم عسکری در

دعوی حق العبد

ماده هشتادم:

جرایمی که رسیدگی به آنها از صلاحیت محاکم عسکری باشد، دعوی حق العبدی ناشی از آن در صورتی که توأم با اقامه دعوی جزائی باشد،

اشخاص د یوه یا له یوه څخه د زیاتو جرمونو په ارتکاب تورن وي، د هغو د قضیو څپرل په هغې محکمې پورې مربوط دي چې د روند جرم د هغې د واک په حوزه کې ارتکاب شوی وي.

په هغه صورت کې چې ارتكابي جرمونه په قانون کې د اټکل شوو مجازاتو له نظره برابروي، د نوموړي جرم څپرل په نظامي محکمو پورې اړه لري.

د افسرانو، بریدملانو او ساتنمنانو او سرتیرو په ګډو جرمونو کې، د قضیې څپرل د استیناف په پړاو کې د نظامي استیناف د محکمې د افسرانو، بریدملانو او ساتنمنانو او سرتیرو د جرمونو د دیوان واک دی.

د حق العبد په دعوي کې د نظامي

محکمو واک

اتیایمه ماده:

هغه جرمونه چې څپرل یې د نظامي محکمو واک وي، له هغو څخه را پیدا شوي حق العبدی دعوي هم، په هغه صورت کې چې د جزایي اجرااتو دعوي

د اقامي سره يو ځای وی، د جزایي اجراءاتو د قانون د حکمونو مطابق د نظامي محکمو په واک کې شامل دی.

مطابق احکام قانون اجراءات جزائی نیز شامل صلاحیت محاکم عسکری می باشد.

شپږم فصل

د قضائیه قوې په قاضیانو او

کارکوونکو پورې اړوندې چارې

د قضاء د انسلاک شرطونه

یو اتیایمه ماده:

(۱) د لاندې شرطونو لرونکی شخص د سترې محکمې د عالي شوري په وړاندیز او د جمهور رئیس په منظوری د قاضي په توګه منسلک او ټاکل کېږي:

۱- د انسلاک په وخت کې لږترلږه لس کاله د افغانستان د اسلامي جمهوریت د تابعیت لرل.

۲- د واکمنې محکمې په حکم د جنایت یا جنحې په عمدي جرم نه محکومیت.

۳- د شرعیاتو یا حقوقو د لېسانس یا له هغه څخه د لوړ تحصیلي سند یا د دولت له رسمي دیني دارالعلومونو او مدرسو څخه د تحصیلي سند یایې د معادل لرل.

۴- په ساري ناروغیو یا داسې معلولیتونو

فصل ششم

امور مربوط به قضات و

کارکنان قوه قضائیه

شرایط انسلاک قضاء

ماده هشتاد ویکم:

(۱) شخص واجد شرایط ذیل به پیشنهاد شورای عالی ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور به حیث قاضي منسلک و تعیین می گردد:

۱- داشتن حداقل ده سال تابعیت جمهوری اسلامی افغانستان حین انسلاک.

۲- عدم محکومیت به جرم جنایت یا جنحه عمدي به حکم محکمه ذیصلاح.

۳- داشتن سند تحصیلي لسانس شرعیات یا حقوق و یا بالاتر از آن و یا سند تحصیلي از دارالعلوم ها و مدارس دینی رسمی دولت و یا معادل آن.

۴- عدم مصاب بودن به امراض ساری

- چې د دندې د اجراء خنډ وگرځي، اخته نه وي.
- ۵- د قضاء په کادر کې د انسلاک په وخت کې لږترلږه د درويشت کلنۍ سن بشپړول.
- ۶- د قضايي ستاز دورې په برياليتوب سره تېرول.
- (۲) که چېرې د شرايطو لرونکو داوطلبانو شمېر د اړتيا له حد څخه زيات وي، ستره محکمه کولی شي د جذب او شاملېدو لپاره خاص شرايط وضع کړي.
- (۳) هغه اشخاص چې ددې قانون له انفاذ د مخه د قضاء په مسلک پورې منسلک شويدي، ددې مادې د (۱) فقرې په (۶) جزء کې له درج شوي حکم څخه مستثني دي او د اهليت او وړتيا له مخې په اړوندو دندو گمارل کېږي.

سوگند

دوه اتيایمه ماده:

قاضي د دندې له اشغال مخکې، د سترې محکمې د عالي شوري په وړاندې لاندې حلف پر ځای کوي:

سوگند

ماده هشتاد و دوم:

قاضي قبل از اشغال وظیفه، در حضور شورای عالی ستره محکمه حلف آتی را به جا می آورد:

«د ستر او عادل خدای (ج) په نوم سوگند یادوم چې د قضاء دنده په بشپړه امانت، رېښتینولۍ او ناپلوی سره اجراء او د اسلام د شریعت، اساسي قانون او د هېواد د نورو قوانینو حکمونو ته دره ناوی کوم او تطبیقوم یې او د دندې اسرار ساتم.

په مستقیمه یا غیر مستقیمه توگه په خیانت، حق تلفی، بې عدالتی، قانون ماتونې او رشوت اخیستلو لاس نه پورې کوم».

د تحلیف متن د قاضي له لاسلیک وروسته په هغه محکمه کې چې پکې دنده سرته رسوي، خړول کېږي.

د قاضیانو او کارکوونکو مقررېدل او

تبدیلی

دري اتيایمه ماده:

د قضائیه قوې د قاضیانو د لومړي بست او له هغه څخه پورته بستونو ذاتی چارې د عالی شوري په تصویب او د سترې محکمې د رئیس پر وړاندیز او د جمهور رئیس په منظوری صورت مومی.

د دوه یم بست د قاضیانو او له هغه څخه

«سوگند یاد می کنم به نام خداوند بزرگ و دادگر (ج) که وظیفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بی طرفی اجراء و احکام شریعت اسلام، قانون اساسی و قوانین کشور را احترام و تطبیق نموده اسرار وظیفه را حفظ می نمایم.

به صورت مستقیم یا غیر مستقیم به خیانت، حق تلفی، بی عدالتی، قانون شکنی و اخذ رشوت مبادرت نمی ورزم».

متن تحلیف بعد از امضاء قاضی در محکمه ای که در آن اجرای وظیفه می نماید، تعلیق می گردد.

تقرر و تبدل قضات و

کارکنان

ماده هشتاد و سوم:

امور ذاتی قضات قوه قضائیه شامل بست های اول و بالاتر از آن به تصویب شورای عالی و پیشنهاد رئیس ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور صورت می گیرد.

امور ذاتی قضات بست دوم و یا

پائينتر از آن به پيشنهاد آمر
عمومي قوه قضائيه تصويب شوراي عالي
و منظوري رئيس ستره محكمه صورت
مي گيرد.

امورذاتي كاركنان اداري قوه قضائيه
مطابق قانون كاركنان خدمات ملكي
صورت مي گيرد.

تبديلي قضات

ماده هشتاد و چهارم:

قاضي طور عادي قبل از سه سال تبديل
شده نمي تواند، مگر به اثر تقاضاي
خودش با ارائه دلایل مؤجه كه طرف
قناعت ستره محكمه واقع گردد و يا
حسب لزوم ديد اداره.

تبديلي قاضي طور عادي هر سه سال در
ماه حوت صورت گرفته و از آغاز سال
بعد نافذ مي گردد.

پذيرش مجدد قاضي مستعفي

ماده هشتاد و پنجم:

قاضي مستعفي در صورت مراجعه دوباره
به ستره محكمه به عين رتبه زمان
استعفاء پذيرفته مي شود.

د تيتو بستونو ذاتي چاري د قضائيه قوي د
لوي آمر په وړانديز د عالي شوري په
تصويب او د سترې محكمې د رئيس په
منظوري صورت مومي.

دقضائيه قوي د اداري كار كوونكو ذاتي
چاري د ملكي خدمتونو د كار كوونكو
د قانون مطابق صورت مومي .

د قاضيانو تبديلي

خلور اتيایمه ماده:

قاضي په عادي ډول له دريو كلونو څخه
د منځه نشي تبديليدې، خو په خپله غوښتنه
د موجهو دليلونو په وړاندې كولو سره
چې د سترې محكمې د قناعت وړ
وگرځي يا د ادارې د لزوم ديد له مخې.

د قاضي تبديلي په عادي توگه هر درې
كاله د كې په مياشت كې صورت مومي
او د راتلونكي كال له پيل څخه نافذېږي.

د مستعفي قاضي بيا منل

پنځه اتيایمه ماده:

مستعفي قاضي سترې محكمې ته د بيا
مراجعي په صورت كې د استعفي د وخت
په عين رتبه منل كېږي.

د قاضيانو تقاعد

شپږ اتيایمه ماده:

(۱) قاضي په لاندې حالاتو کې متقاعد کېږي:

۱- د (۶۵) کلني سن له بشپړولو وروسته.
 ۲- دايمي کلي معلوليت او دوامداره ناروغي چې د دندې د سرته رسولو خلاف شي.

۳- نور هغه حالات چې په تقينې سندونو کې اټکل شويدي.

(۲) ملکي او نظامي قاضي د (۶۵) کلني سن او د (۴۰) کاله بالفعل خدمت په بشپړېدو تقاعد ته سوق کېږي او نه تمدیدېږي.

د کار د قانون او دهغه د اړوند تقينېسندونو تطبيقول

اووه اتيایمه ماده:

(۱) هغه شرايط او حالات چې د قاضيانو او د قضائيه قوې د قاضيانو او نورو کارکوونکو د ذاتي چارو او دنده ييزو مکلفيتونو په اړه پدې قانون کې وړاندوينه نه وي شوي، د کار د قانون د حکمونو او په

تقاعد قضات

ماده هشتاد و ششم:

(۱) قاضي در حالات آتی متقاعد می گردد:

۱- بعد از اكمال سن (۶۵) سالگی.
 ۲- معلولیت کلی دايمي و مريضی های صعب العلاج که مانع اجرای وظیفه گردد.

۳- سایر حالاتی که در اسناد تقينی پیش بینی گردیده است.

(۲) قاضي ملکی و عسکری با اكمال سن (۶۵) سالگی یا چهل سال خدمت بالفعل به تقاعد سوق گردیده و تمدید نمی گردد.

تطبيق قانون کار و اسناد تقينیمرتبط به آن

ماده هشتاد و هفتم:

(۱) شرايط و حالاتی که به ارتباط امور ذاتی و مکلفیت های وظیفوی قضات و سایر کارکنان قوه قضائيه در این قانون پیش بینی نشده باشد، طبق احکام قانون کار و

هغه پورې د اړوندو نورو تقنيني سندونو مطابق تر اجراء لاندې نيول کېږي.

(۲) د قاضيانو په ترفيع کې ددې مادې په (۱) فقره کې د درج شوو تقنيني سندونو پر شرايطو سربيره د قاضيانو د قضائي فيصلو او قرارونو څرنگوالي هم په نظر کې نيول کېږي.

حقوق، امتيازونه او مکافات

اته اتيایمه ماده:

د اساسي قانون د (۱۵۵) مادې د حکم له په پام کې نيولو سره د سترې محکمې رئيس، غړو، قضايي مستشارانو او قاضيانو ته د قانون په واسطه مناسب معاش ټاکل کېږي.

مسلکي امتياز

نه اتيایمه ماده:

قاضيانو ته د قضايي کادر امتياز ورکول کېږي. د کادري درجې په تثبيتولو، د ارتقاء په شرايطو او د کادري امتياز د اندازې په ټاکلو پورې اړوندې چارې د جلا تقينې سند په واسطه تنظيمېږي. د قضايي کادر امتياز د معاش جزء دی.

سایر اسناد تقينې مرتبط به آن مورد اجراء قرار می گيرد.

(۲) در ترفيع قضات علاوه بر شرايط مندرج فقره (۱) اين ماده چگونگی فيصله ها و قرارهای قضائي قضات در نظر گرفته می شود.

حقوق، امتيازات و مکافات

ماده هشتاد و هشتم:

با رعايت حکم ماده (۱۵۵) قانون اساسی برای رئيس، اعضای ستره محکمه، مستشاران قضائي و قضات معاش مناسب توسط قانون تعيين می گردد.

امتياز مسلکی

ماده هشتاد ونهم:

برای قضات امتياز، کادر قضائي پرداخته می شود. امور مربوط به تثبيت درجه کادری، شرايط ارتقاء و تعيين اندازه امتياز کادری طبق سند تقينې جداگانه تنظيم می گردد. امتياز کادر قضائي جزء معاش می باشد.

تقدیر نامی

نوی یمه ماده:

(۱) د قضائیه قوی قاضیانو او اداري کارکونکو ته لومړۍ او دوه یمه درجه تقدیر نامه، له قانون سره سم د سترې محکمې د رئیس په وړاندیز او د جمهور رئیس په منظوری او یا مستقیماً د جمهور رئیس لخوا ورکول کېږي.

(۲) د قضائیه قوی قاضیانو او اداري کارکونکو ته درېمه درجه تقدیر نامه، تحسین نامه او نقدي مکافات، د سترې محکمې د دیوانونو د رئیسانو، د قضائیه قوی د اداري د عمومي آمر، د استیناف محکمو د رئیسانو او یا د سترې محکمې د ادارو د رئیسانو په وړاندیز او د سترې محکمې د رئیس په منظوری او یا مستقیماً د سترې محکمې د رئیس لخوا ورکول کېږي.

تقدیر نامه ها

ماده نودم:

(۱) تقدیر نامه درجه اول و درجه دوم برای قضات و کارکنان اداری قوه قضائیه طبق قانون به اساس پیشنهاد رئیس ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور و یا مستقیماً توسط رئیس جمهور اعطاء می گردد.

(۲) تقدیر نامه درجه سوم، تحسین نامه و مکافات نقدي برای قضات و کارکنان اداری قوه قضائیه به اساس پیشنهاد رؤسای دیوان های ستره محکمه، آمر عمومی اداری قوه قضائیه، رؤسای محاکم استیناف و یا رؤسای ادارات ستره محکمه و منظوری رئیس ستره محکمه و یا مستقیماً از طرف رئیس ستره محکمه اعطاء می گردد.

اووم فصل

جزایي مسئولیت

د قاضي توقیف

یونوي یمه ماده:

(۱) قاضي د جمهور رئیس له حکم پرته نیول، توقیف یا تعقیب کیدی نه شي د مشهود جرم حالات لدې حکم څخه مستثني دي.

(۲) که چېرې قاضي له دندې څخه په راپیدا شوي جرم تورن شي، د سترې محکمې د رئیس لخوا د تحقیق د امر له صادرېدو وروسته د پلټنې هیئت د قضیې تحقیق بشپړوي او تدقیق او مطالعاتو د ریاست د تدقیق هیئت هغه څېرې (تدقیقوي) او دقاضي دمؤقت انفصال وړاندیز سترې محکمې ته وړاندې کېږي.

(۳) د سترې محکمې عالی شوري، د پانډو له کتنې او د هغه د دفاع له اورېدو وروسته په هغه صورت کې چې تور وارد وي، د هغه مؤقت انفصال تصویبوي او د اساسي قانون د (۱۳۳) مادې د حکم مطابق د قاضي د عزل حکم د جمهور

فصل هفتم

مسئولیت جزائی

توقیف قاضي

ماده نود ویکم:

(۱) قاضي را نمی توان بدون حکم رئیس جمهور گرفتار، توقیف یا تعقیب نمود. حالات جرم مشهود از این حکم مستثنا است.

(۲) هرگاه قاضي به جرم ناشی از وظیفه متهم گردد، بعد از صدور امر تحقیق از جانب رئیس ستره محکمه، هیئت تفتیش تحقیق قضیه را تکمیل و هیئت تدقیق ریاست تدقیق و مطالعات آنرا تدقیق و پیشنهاد انفصال مؤقت قاضي به ستره محکمه تقدیم می گردد.

(۳) شورای عالی ستره محکمه بعد از ملاحظه اوراق و استماع دفاع وی در صورتی که اتهام وارد باشد، انفصال مؤقت وی را تصویب و مطابق حکم ماده (۱۳۳) قانون اساسی حکم عزل قاضي از حضور رئیس جمهور

رئيس له حضور څخه ترلاسه او قاضي محاکمې ته سوق کېږي. (۴) د تورن محاکمه د سترې محکمې د عالي شوري په واسطه صورت مومي. د څېړنې ډول، مجازات او په هغه پورې نورې اړوندې مسئلې په جلا تقينې سند کې تنظيمېږي.

حاصل و قاضي به محاکمه سوق می گردد. (۴) محاکمه متهم توسط شورای عالی ستره محکمه صورت می گیرد. طرز رسیدگی، مجازات و سایر مسایل مربوط آن در سند تقينی جداگانه تنظيم می گردد.

اتم فصل

د قضايي مراقبت اداره

تشکیل

دوه نوي یمه ماده:

د قضايي مراقبت اداره د سترې محکمې په چوکاټ کې جوړه او فعالیت کوي.

ترکیب

دري نوي یمه ماده:

د قضايي مراقبت اداره له رئیس، مسلکي غړو او اداري کارکوونکو څخه مرکبه ده چې شمېرېې د کار د حجم له مخې د سترې محکمې لخوا ټاکل کېږي.

فصل هشتم

اداره مراقبت قضائي

تشکیل

ماده نود و دووم:

اداره مراقبت قضائي، در چوکات ستره محکمه تشکیل و فعالیت می نماید.

ترکیب

ماده نود و سوم:

اداره مراقبت قضائي مرکب از رئیس، اعضای مسلکی و کارکنان اداری می باشد که تعداد آن بنا بر حجم کار از طرف ستره محکمه تعیین می گردد.

د قاضيانو د وظيفوي جرمونو تعقيب

څلور نوي يمه ماده:

د قضايي مراقبت اداره، خپلې دندې د سترې محکمې د رئيس تر اثر لاندې او د پلټنې او تدقيق له ادارو سره په همکارۍ کې سرته رسوي.

دغه اداره د قاضيانو د وظيفوي جرمونو تعقيب په غاړه لري، او د قاضيانو په هکله قضايي حکمونه تنفيذ او تطبيقي.

د قضايي مراقبت د ادارې فعاليت

پنځه نوي يمه ماده:

د قضايي مراقبت اداره خپل فعاليت د جلا مقررې مطابق تنظيموي چې د سترې محکمې د عالي شوري لخوا تصويب او نافذېږي.

د نظامي محکمو د منسوبينو ذاتيچاري

شپږ نوي يمه ماده:

د نظامي محکمو د قاضيانو او اداري منسوبينو ذاتي چارې د بريد جنرال په بست او يا د هغه څخه په لوړو بستونو

تعقيب جرايم وظيفوي قضات

ماده نود وچهارم:

اداره مراقبت قضائي، وظيف خود را تحت اثر رئيس ستره محکمه و در همکارۍ با ادارات تفتيش و تدقيق ايفاء مي نمايد.

این اداره تعقيب جرايم وظيفوي قضات را به عهده داشته، احکام قضائي در مورد قضات را مورد تنفيذ و تطبيق قرار مي دهد.

فعاليت اداره مراقبت قضائي

ماده نود و پنجم:

اداره مراقبت قضائي فعاليت خود را طبق مقررۀ جداگانه تنظيم مي نمايد که از جانب شوراي عالي ستره محکمه تصويب و نافذ مي گردد.

امور ذاتي منسوبين محاکمعسکري

ماده نود و ششم:

امور ذاتي قضات و منسوبين اداري محاکم عسکري در بست بريد جنرال و بالاتر از آن به اساس

تصویب شورای عالی ستره محکمه و
پیشنهاد رئیس ستره محکمه و
منظوری رئیس جمهور صورت
می گیرد.

تقرر، تبدیل، ترفیع، تقاعد، رفع آن،
اعطای موافقه و قبولی استعفاي
قضات محاکم عسکری شامل بست
دگروال و پایتتر از آن به پیشنهاد آمر
عمومی اداری قوه قضائیه و
منظوری رئیس ستره محکمه صورت
می گیرد.

در نظر گرفتن چگونگی فیصله های

قضات در ترفیع

ماده نود و هفتم:

در ترفیع قضات علاوه بر شرایط
قانون مامورین دولت و قانون امور
ذاتی افسران، چگونگی فیصله های
قضات نیز در نظر گرفته
می شود.

کې دسترې محکمې د عالی شوري پر
تصویب او د سترې محکمې د رئیس په
وړاندیز او د جمهور رئیس په منظوری
صورت مومي.

د دگروال او له هغه څخه په تپت بست
کې شامل د نظامي محکمو د قاضیانو
مقرري، تبدیلیدل، ترفیع، تقاعد، د موافقې
ورکول او داستفمي منل دقضائیه قوې د
اداري لوي آمر په وړاندیز او دسترې
محکمې درئیس په منظوری صورت
مومي.

په ترفیع کې د قاضیانو د فیصلو د

څرنگوالی په پام کې نیول

اووه نوي یمه ماده:

د قاضیانو په ترفیع کې، د دولت د
مامورینو د قانون او د افسرانو د ذاتي
چارو د قانون پر شرایطو برسېره، د
قاضیانو د فیصلو څرنگوالی هم په پام کې
نیول کېږي.

د تقينې سندونو د حکمونو مطابق د

حقوق او امتيازونو اجراء

اته نوي يمه ماده:

د قضائيه قوې د قاضيانو، کار کوونکو او نورو نظامي منسوبانو حقوق، امتيازونه، معاش، ترفيع، د رتبې يا درجې تثبيت، تفریحي، ضروري، د ناروغۍ رخصتي او نورې ذاتي چارې د کار، د دولت د مامورينو، د افسرانو د ذاتي چارو او نورو اړوندو تقينې سندونو د حکمونو مطابق اجراء کېږي.

د نظامي قاضيانو د قضايي کادر

امتياز

نه نوي يمه ماده:

نظامي قاضيان د نورو قاضيانو په څېر د قانون مطابق، د قضايي کادر له امتيازي معاش څخه کټه اخلي.

د نظامي محکمو د قاضيانو او

منسوبينو مکلفيت

سلمه ماده:

د نظامي محکمو قاضيان او منسوبين ددې

اجرای حقوق و امتيازات طبق

احکام اسناد تقينې

ماده نود وهشتم:

حقوق، امتيازات، معاش، ترفيع، تثبيت رتبه يا درجه، رخصتي های تفریحي، ضروري، مريضی و ساير امور ذاتی قضات، کارکنان و ساير منسوبان عسکری قوه قضائيه طبق احکام قوانين کار، مامورين دولت، امور ذاتی افسران و ساير اسناد تقينې مربوط اجراء می گردد.

امتياز کادر قضائي قضات

عسکری

ماده نود ونهم:

قضات عسکری مانند ساير قضات از معاش امتيازی کادر قضائي طبق قانون استفاده می نمایند.

مکلفيت قضات و منسوبين محاکم

عسکری

ماده صدم:

قضات و منسوبين محاکم عسکری

مكلف به رعایت احكام این قانون و سایر اسناد تقنینی بوده، از حقوق و امتیازات مندرج در این قانون و سایر اسناد تقنینی مربوط مستفید می گردند.

فصل نهم

احكام متفرقه

لباس قضات

ماده یکصد و یکم:

قضات در هنگام تدویر جلسات محاکمه به لباس مخصوص که در مقررۀ مربوط پیش بینی شده است، ملبس می باشند.

کارت هویت

ماده یکصد و دوم:

قضات دارای کارت هویت مخصوص می باشند که شکل و محتوای آن از طرف ستره محکمه ترتیب و تعیین می گردد.

داشتن مهر

ماده یکصد و سوم:

دیوان های ستره محکمه، محاکم

قانون او نورو تقنینی سندونو د حکمونو په رعایتولو مکلف دي او پدې قانون او نورو اړوندو تقنینی سندونو کې له درج شوو حقوقو او امتیازونو څخه برخمن کېږي.

فصل نهم

متفرقه حکمونه

د قاضیانو جامې

یوسلو یوه یمه ماده:

قاضیان د محاکمې د غونډو د جوړېدو په وخت هغه مخصوصي جامې چې په اړونده مقررۀ کې اټکل شويدي، ملبس وي.

د پېژندې کارت

یوسلو دوه یمه ماده:

قاضیان مخصوص کارت لري چې ډول او محتوي يې د سترې محکمې لخوا ترتیب او ټاکل کېږي.

د مهر لړل

یوسلو درېیمه ماده:

د سترې محکمې دیوانونه، د استیناف،

ابتدائيه محکمې او دوښايغو ادارې، د قضائيه قوې ادارې عمومي آمریت او د سترې محکمې مرکزي ادارې مخصوص مهرونه لري.

د قاضيانو او محکمو امنيت

يوسلو څلورمه ماده:

(۱) د کورنيو چارو وزارت او نورې اړوندې مراجع مکلفې دي د قاضيانو او د محکمو د اړوندو دفترونو او ادارو خونديتوب او ساتنه تأمين کړي.

(۲) د دې مادې په (۱) فقره کې درج شوې مراجع مکلفې دي، د محکمو قطعي او نهايي فيصلې او قرارونه تطبيق کړي.

د شتمني ثبت

يوسلو پنځمه ماده:

د سترې محکمې د عالي شوري غړي، د قضائيه قوې ادارې لوی آمر، مستشاران، مرکزي رئيسان، د استيناف د محکمو رئيسان او د محکمونو قاضيان او د سندونو د وښايغو د ثبت مسئولين مکلف دي د دندې له اشغال دمخه خپلې منقولې او غير منقولې شتمني، له قانون سره سم

استيناف، ابتدائيه و ادارات وښايق، آمریت عمومي ادارې قوه قضائيه و دواير مرکزی ستره محکمه دارای مهر مخصوص می باشند.

امنيت قضات و محاکم

ماده یکصد و چهارم:

(۱) وزارت امور داخله و ساير مراجع ذيربط مکلف اند امنيت و حفاظت قضات و دفاتر مربوط و ادارات محاکم را تأمين نمايد.

(۲) مراجع مندرج فقره (۱) اين ماده مکلف اند فيصله ها و قرارهای قطعی و نهائی محاکم را تطبيق نمايند.

ثبت دارائی

ماده یکصد و پنجم:

اعضای شورای عالی ستره محکمه، آمر عمومي ادارې قوه قضائيه، مستشاران، رؤسای مرکزی، رؤسای محاکم استيناف و ساير قضات محاکم و مسئولين ثبت اسناد و وښايق مکلف اند قبل از اشغال وظيفه دارائی منقول و غير منقول شانرا طبق قانون ثبت

ثبت کړي.

تشریفاتى مقام

یوسلو شپږمه ماده:

په رسمي مراسمو کې، د سترې محکمې رئیس د جمهور رئیس بنې اړخ ته د جمهور رئیس له مرستیالانو وروسته، د سترې محکمې غړي د وزیرانو په اړخ کې، د استیناف د محکو رئیسان د والیانو بنې اړخ او د ولسوالیو د محکو رئیسان د ولسوالانو بنې اړخ ته موقعیت نیسي.

اختصاصي خپرونه

یوسلو اوومه ماده:

(۱) ستره محکمه د (میزان د جریدې او د قضاء د مجلې) لرونکې ده.
(۲) د محکو قطعي فیصلې د قضایي واحدې رویې د تعمیم، خپرنې او تتبع په منظور، د سترې محکمې د لزوم دید سره سم تکثیر او خپرېږي.

مسلكي سلاکار

یوسلو اتمه ماده:

ستره محکمه د دوو مسلكي سلاکارانو لرونکې ده. ددندو او واکونو حدود او د

نمایند.

مقام تشریفاتى

ماده یکصد و ششم:

در مراسم رسمی، رئیس ستره محکمه به طرف راست رئیس جمهور بعد از معاونان رئیس جمهور، اعضای ستره محکمه در جنب وزراء، رؤسای محاکم استیناف به طرف راست والی ها و رؤسای محاکم ولسوالی به طرف راست ولسوالان احراز موقعیت می نمایند.

نشریه اختصاصی

ماده یکصد و هفتم:

(۱) ستره محکمه دارای نشریه (جریده میزان و مجله قضاء) می باشد.
(۲) فیصله های قطعی محاکم به منظور تعمیم رویه واحد قضائی، تحقیق و تتبع طبق لزوم دید ستره محکمه تکثیر و نشر می گردد.

مشاور مسلكي

ماده یکصد و هشتم:

ستره محکمه دارای دو مشاور مسلكي می باشد. حدود وظایف، صلاحیت و

فعالیت ډول یې د جلا مقررې په واسطه چې د سترې محکمې د عالی شورې لخوا تصویبېږي، تنظیمېږي.

د قوانینو وړاندیز

یوسلو نهمه ماده:

ستره محکمه د نظامي جرمونو د جزاء قانون تنظیم او د پراوونو د تېرولو لپاره یې واکمن مقام ته وړاندیز کوي.

انفاذ

یوسلو لسمه ماده:

دغه قانون د توشیح له نېټې څخه نافذ او په رسمي جریده کې دې خپور شي او ددې قانون په نافذېدو سره، د ۱۳۸۴/۲/۳۱ نېټې په (۸۵۱) گڼه رسمي جریده کې خپور شوی د قضائیه قوې دمحمکو د تشکیلاتو او واک قانون، او د ۱۳۸۹ کال د زمري د ۱۶ نېټې په (۱۰۳۴) گڼه رسمي جریده کې خپور شوی د نظامي محکمو د تشکیلاتو او واک قانون او د نورو هغو قوانینو حکمونه چې د دې قانون د حکمونه له یوه حکم سره مغایروي، ملغي کېږي.

طرز فعالیت آنها توسط مقرره جداگانه که از طرف شورای عالی ستره محکمه تصویب می شود، تنظیم می گردد.

پیشنهاد قوانین

ماده یکصد ونهم:

ستره محکمه قانون جزای جرایم عسکری راتنظیم و جهت طی مراحل قانونی به مقام ذیصلاح پیشنهاد می نماید.

انفاذ

ماده یکصد ودهم:

این قانون از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد و با انفاذ این قانون، قانون تشکیلات و صلاحیت محاکم قوه قضائیه منتشره جریده رسمی شماره (۸۵۱) مؤرخ ۱۳۸۴/۲/۳۱ و قانون تشکیل و صلاحیت محاکم عسکری منتشره جریده رسمی شماره (۱۰۳۴) مؤرخ ۱۶ اسد ۱۳۸۹ و احکام سایر قوانینی که با حکمی از احکام این قانون مغایر باشد، ملغی می گردد.

اشتراک سالانه :

در مرکز وولایات : (۹۰۰) افغانی

برای مامورین دولت : با (۲۵) فیصد تخفیف

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق ، نصف قیمت

برای کتاب فروشی ها با ۱۰ فیصد تخفیف از قیمت روی جلد

خارج از کشور : (۲۰۰) دالر امریکائی .

ISLAMIC REPUBLIC
OF
AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
**OFFICIAL
GAZETTE**

Law on Organization and Jurisdiction of Judiciary
Branch of Islamic Republic of Afghanistan

Date: ۳۰th June .۲۰۱۳

ISSUE NO :(۱۱۰۹)